

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ

ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ
ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ.

ΚΕΦ. Α.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

VITÆ ET PLACITA CLARORUM PHILOSO-
PHORUM DECEM LIBRIS COMPREHESA.
LIBER OCTAVUS.

CAP. I.

PYTHAGORAS.

1. Ἐπειδὴ δὲ τὴν Ἰωνικὴν φιλοσοφίαν τὴν ἀπὸ Ι
Θαλῶ καὶ τοὺς ἐν ταύτῃ διαγενομένους ἀνδρας ἀξιολόγους διεληγάθαιμεν, φέρε καὶ περὶ τῆς Ἰταλικῆς διαλέκτωμεν, ἡς ἡρξες Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλογλύφου, 6 ὡς φησιν Ἐρμιππος, Σάμιος ἦ, ὡς Ἀριστοζένος, Τυρρηνὸς ἀπὸ μιδεῖς τῶν νήσων ἢς κατέσχον Ἀθηναῖοι Τυρρηνούς ἐκβαλόντες. ἔνιοι δὲ οὐδὲ μὲν εἶναι Μαρμάκου τοῦ Ἰππάσου τοῦ Εὐθύφρονος τοῦ Κλεωνύμου φυγάδος ἐκ Φλιούντος, οἰκεῖν δὲν ἐν Σάμῳ τὸν Μάρμακον, 10 οἵθεν Σάμιον τὸν Πυθαγόραν λέγεσθαι. (2) συστῆναι δὲ εἰς Λέσθον ἐλέθοντα Φερεκύδην πὸ Ζωλου τοῦ θείου, καὶ τρία ποτήρια κατασκευασμένος ἀργυρῷ δῶρον ἀπήνεγκεν ἐκάστῳ τῶν ιερέων εἰς Αἴγυπτον. ἔσχε δὲ ἀδελφούς, πρεσβύτερον μὲν Εὔνομον, μέσον δὲ Τυρρηνὸν καὶ δούλον Ζάμολκην, διὸ Γέται θύσιαι, Κρόνον νομίζοντες, ὡς φησιν Ἡρόδοτος. Οὗτος ἤκουσε μέν, 2 καθὰ προείρηται, Φερεκύδου τοῦ Συρίου· μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἤκειν εἰς Σάμον καὶ ἤκουσεν Ἐρμοδάμαντος τοῦ ἀπογόνου Κρεωφύλου, ἥδη πρεσβύτερου, 20 νέος δὲν καὶ φιλομαθῆς ἀπεδήμησε τῆς πατριόδος καὶ πάσας ἐμυήθη τάς θ' Ἑλληνικὰς καὶ βαρβαρικὰς τελετάς. (3) ἔγένετ' οὖν ἐν Αἴγυπτῳ, διηγίνα καὶ Πολυκράτης αὐτὸν Ἀμάσιδι συνέστησε δὲν ἐπιστολῆς· καὶ ἔξεμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν, καθά φησιν Ἀντιφῶν ἐν τῷ 25 περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων, καὶ παρὰ Χαλδαίοις ἐγένετο καὶ Μάγοις. εἶτ' ἐν Κρήτῃ σὺν Ἐπιμενίῳ κατῆλθεν εἰς τὸ Ἰδαῖον ἄντρον, ἀλλὰ καὶ ἐν Αἴγυπτῳ εἰς τὰ δύοτα· καὶ τὰ περὶ θεῶν ἐν ἀπορρήτοις ἔμαθεν. εἶτ' ἐπανῆλθεν εἰς Σάμον, καὶ ενρών τὴν πατρίδα τυραννούμενην ὑπὸ Πολυκράτους, ἀπῆρεν εἰς Κρότωνα τῆς Ἰταλίας· κακεῖ νόμους θεῖς τοῖς Ἰταλιώταις ἐδοξάσθη, 30 σὺν τοῖς μαθηταῖς, οἱ πρὸς τοὺς τριακοσίους ὅντες ψυκονόμους ἀρισταὶ τὰ πολιτικά, ὃςτε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν. (4) τοῦτον φησιν Ἡρακλεῖδης δὲ Ποντικὸς περὶ αὐτοῦ τάδε λέγειν, ὡς εἴη ποτὲ γεγονὼς Αἰθαλίδης καὶ Ἐρμοῦ οὐδὲς νομισθείη· τὸν δὲ Ἐρμῆν εἰπεν αὐτῷ ἐλέσθαι δὲ τι ἀν βούλοιτο πλὴν ἀθανασίας. αἰτήσασθαι οὖν ζῶντα καὶ τελευτήσαντα μνήμην ἔχειν τῶν συμβαινόντων. ἐν μὲν οὖν τῷ Τηγάνη οὐ πάντων διαμνημονεύσαι· ἐπει δὲν ἀποθάνοι, τηρῆσαι τὴν αὐτὴν μνήμην. χρόνῳ δὲν θετερον εἰς Εὐφορβον ἐλθεῖν καὶ ὑπὸ Μενέλεω τρωθῆναι. δὲν Εὐφορβος ἐλεγεν ὡς Αἰθαλίδης ποτὲ γεγόνοι καὶ θει παρ'

1. Hactenus de Ionica philosophia quæ a Thalete Milesio initium accepit, ac de viris qui in ea memorabiles fuere. Age vero jam et de ea quæ Italica cognominata est, loqui pergamus. Ejus vero princeps fuit Pythagoras Mnesarchi annulorum sculptoris filius, ut Hermippus ait, Samius, sive, ut Aristoxenus tradit, Tyrrenus ex una insularum quas ejectis Tyrrhenis Athenienses possederunt. Sunt qui Marmacum illius patrem, avum Hippasum et Euthyphronem atavum Cleonymumque abavum, exulem e Phliunte dicant; habitasse Marmacum Sami atque ideo Pythagoram Samium dici; (2) inde migrasse Lesbum, ibique a Zoilo patruo Pherecydi commendatum esse. Idem tres argenteos calices sibi comparavit eosque singulis in Aegypto sacerdotibus dono dedit. Habuit et fratres, majorem quidem natu Eunomum, medium Tyrrhenum; servumque Zamolxim, cui Getæ sacrificant, Saturnum, ut Herodotus ait, existimantes. Hic, ut prædiximus, principio quidem Pherecydem audivit Syrium; post ejus vero obitum profectus in Samum Hermodamanti jam seni, Creophyli nepoti, se in disciplinam dedit. Quum autem esset juvenis ac discendi studiosissimus, patriam linquens cunctis fere barbaris Graecisque mysteriis initatus est. (3) Itaque Aegyptum petiit, quo tempore Polycrates Amasidi per epistolam illum commendavit, illorum linguam, ut Antiphon tradit in eo-libro quem de iis qui in virtute principes fuere scripsit, edidicit, atque apud Chaldaeos conversatus est et Magos. Deinde in Creta una cum Epimenide descendit in Idaum antrum. In Aegypto quoque adyta ingressus est, et de diis quæ arcana habentur didicit. Deinde rediit Samum, offendensque patriam Polycratis imperio subjectam, Crotonem in Italianam perrexit; ibique leges Italicas dedit atque cum discipulis clarus habitus est, qui ferme trecenti rem publicam præclare administrabant, adeo ut fere aristocracia seu dominatus optimorum videretur. (4) Refert Heraclides Ponticus hunc de se dicere solitum, quod fuisse aliquando Aethalides Mercuriique filius putatus esset; Mercuriumque monuisse illum ut peteret præter immortalitatem quidquid vellet: petiisse igitur ut vivens et vita functus, omnium quæ contingenter memoriam haberet. Itaque in vita meminisse omnium, eandemque memoriam et post mortem servasse. Ali quanto vero post in Euphorbum venisse atque a Melnelao fuisse vulneratum. Euphorbus autem retulit se olim Aethalidem fuisse, atque a Mercurio hoc munus accepisse,

Ἐρμοῦ τὸ δῶρον λάθοι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς περιπόλησιν, ὃς περιεπολέθη καὶ εἰς δύο φυτὰ καὶ ζῷα παρεγένετο καὶ δύσα ή ψυχή ἐν ἔδου ἐπαύθε καὶ αἱ λοιπαὶ τίνα ὑπομένουσιν. (5) ἐπειδὴ δὲ Ἐύφορδος ἀποθάνοι, μετα-
5 ἔηναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς Ἐρμότιμον, δις καὶ αὐτὸς πίστιν δοῦναι θέλων ἐπανῆλθεν εἰς Βραγγίδας καὶ εἰς ελ-
θῶν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ιερὸν ἐπέδειξεν ἡν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα, [ἔσφη γάρ αὐτὸν, θτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας, ἀναβεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα,] διασεση-
10 πυῖκνη ἥδη, μόνον δὲ διαμένον τὸ ἐλεφάντινον πρόσωπον.
ἐπειδὴ δὲ Ἐρμότιμος ἀπέθανε, γενέσθαι Πύρρον τὸν
Δῆλιον δλείᾳ· καὶ πάντα πάλιν μνημονεύειν, πῶς πρό-
σθεν Αἰθαλίδης, εἴτε Ἐύφορδος, εἴτε Ἐρμότιμος, εἴτα
15 Πύρρος γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ Πύρρος ἀπέθανε, γενέσθαι
Πυθαγόραν καὶ πάντων τῶν εἰρημένων μεινῆσθαι.
15 (6) Ἐνιοὶ μὲν οὖν Πυθαγόραν μηδὲ ἐν καταλιπεῖν σύγ-
γραμμά φασι διαπαίζοντες, Ἡράκλειτος γοῦν δὲ φυσι-
κὸς μονονούχη κέκρυψε καὶ φησι· Πυθαγόρης Μνη-
σάρχου ιστορίην ἡσκησεν ἀνθρώπων μᾶλιστα πάντων.
20 καὶ ἐκλεξάμενος ταύτας τὰς συγγραφὰς ἐποίησεν ἐνω-
τοῦ σοφίην, πολυμαθήτην, κακοτεγγίην. » οὕτω δὲ εἶπεν,
ἐπειδὴ περ ἐναρχόμενος δὲ Πυθαγόρας τοῦ φυσικοῦ συγ-
γράμματος λέγει ὡδὲ· « Οὐ μά τὸν ἀέρα, τὸν ἀναπνέων,
οὐ μά τὸ θέρω, τὸ πίνω, οὐ κατοίσω ψόγον περὶ τοῦ
25 λόγου τοῦδε. » γέγραπται δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ συγγράμ-
ματα τρία, παιδεύεις, πολιτικόν, φυσικόν. (7) τὸ δὲ
φερόμενον δις Πυθαγόρου Λύστός ἐστι τοῦ Ταραντίνου
Πυθαγορικοῦ, φυγόντας εἰς Θήβας καὶ ἐπαμεινώντα
καθηγησαμένος. φησι δὲ Ἡράκλειδης ὁ τοῦ Σαρα-
30 πίνωνς ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ γεγραφέναι αὐτὸν καὶ
περὶ τοῦ ὅλου ἐν ἐπεσι· δεύτερον τὸν ιερὸν λόγον, οὗ ἡ
ἀσφή,

“Ω νέσι, ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ήσυχήνς τάδε πάντα·
τρίτον περὶ ψυχῆς, τέταρτον περὶ εὐεσθίας, πέμπτον
35 Ἡλιθαλῆ τὸν Ἐπιχάρμου τοῦ Κώου πατέρα, ἔκτον
Κρότωνα καὶ ἄλλους, τὸν δὲ μυστικὸν λόγον Ἰππάσου
φασίν εἶναι, γεγραμμένον ἐπὶ διαβολῆς Πυθαγόρου.
πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ Ἀστωνος τοῦ Κροτωνιάτου γράψεν-
τας ἀνατεθῆναι Πυθαγόρα. (8) φησι δὲ καὶ Ἀριστοξένος
40 τὰ πλείστα τῶν ἡμικῶν δογμάτων λαθεῖν τὸν Πυθαγό-
ραν παρὰ Θεμιστοχείας τῆς ἐν Δελφοῖς. Ἰων δ' δ
Χίος ἐν τοῖς Τριαχμοῖς φησιν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα
ἀνενεγκεῖν εἰς Ὁρφέα. αὐτοῦ λέγουσι καὶ τοὺς Σκο-
πιάδας, οὖν ἡ ἀρχή, «Μὴ * ἀνακάισεις μηδενί.» Σω-
45 σικράτης δὲ ἐν Διαδοχαῖς φησιν αὐτὸν ἔρωτηθέντα υπὸ
Λέοντος τοῦ Φλιιασίων τυράννου τίς εἴη, φιλόσοφος, εἰ-
πειν. καὶ τὸν βίον ἐοικέναι πανηγύρει· ὃς οὖν εἰς
ταύτην οἱ μὲν ἀγωνιούμενοι, οἱ δὲ κατ' ἐμπορίαν, οἱ δέ
γε βέλτιστοι ἔρχονται θεαταί, οὔτως ἐν τῷ βίῳ οἱ μὲν
50 ἀνδραποδώδεις, ἔφη, φύονται δόξης καὶ πλεονεξίας
θηραταί, οἱ δὲ φιλόσοφοι τῆς ἀληθείας. καὶ τάδε μὲν
ῶδε. (9) ἐν δὲ τοῖς τρισὶ συγγράμμασι τοῖς προειρημένοις
φέρεται Πυθαγόρους τάδε καθολικῶς. οὐκ ἔξ εὔεσθαι

præterea de animæ circumvagatione, ut varia loca circumierit et in quot plantas et animalia migraverit, quæque in Orco anima perpessa esset ac ceteræ animæ quænam patientur. (5) Postea vero quam Euphorbus diem obiit, ingressam in Hermotimum ipsius animam, qui et ipse quum fidem vellet facere, Branchidas petiit ingressusque Apollinis sanum ostendit clypeum quem illic Menelaus dedicaverat, [aiebat enim illum, quum ex Troja remeasset, Apollini sacrasse clypeum,] jam putrefactum, nec nisi eburnea facies supererat. Ubi autem et Hermotimus vita functus est, rursus in Pyrrhum Delium piscatorem migrasse, illumque omnia memorasse, ut primum Æthalides fuerit, postea Euphorbus, deinde Hermotimus, ac postremo Pyrrhus effectus sit. Ac deinde post Pyrrhi mortem factum esse Pythagoram omniumque meminisse quæ prædiximus. (6) Plerique Pythagoram nihil quicquam scriptum reliquisse tradunt, sed id stolidè putant. Nam Heraclitus Physicus apertissime de illo ita loquitur : *Pythagoras Mnesarchi filius polyhistor fuit omnium hominum maxime. Selectisque his scriptis suam constituit sapientiam, multam peritiam et malam artem.* Sic autem locutus est, quod quum de natura Pythagorasscribere adorsus esset, ita in principio dixerit : *Non per aerem quem spiro, non per aquam quam bibo, non admittam hujus sermonis vituperationem*. Scriptis autem Pythagoras tria volumina, de instructione, de civitate, de natura; (7) quod autem nomine Pythagoræ legitur, Lysidis Tarentini Pythagorici est : qui quum Thebas perfugisset, Epaminondæ preeceptor fuit. Refert Heraclides Seraponis filius in Sotionis Epitome scripsisse illum versibus et de toto; secundum item sacrum sermonem, cuius hoc initium,

O juvenes, cuncta hæc animo colitote quieto;

tertium de anima ; quartum de pietate ; quintum Helothelem , Epicharmi Coi patrem ; sextum Crotonem et alios . Porro mysticum sermonem aiunt Hippasi suisse , conscriptum ad diffamandum Pythagoram ; plura item ab Astone Crotoniate scripta Pythagoræ inscripta esse . (8) Ait autem Aristoxenus complura moralium dogmatum accepisse Pythagoram a Themistoclea sacerdote Delphica . Ion autem Chius in Triagnis ait ipsum , quum poema quoddam scripsisset , Orpheo auctori tribuisse . Scopias itidem ipsius esse aiunt , cuius operis initium est , Noli impudenter agere (?) in quenquam . Sosocrates autem in Successionibus ait ipsum rogatum a Leonte Phliasiorum tyranno quisnam esset , dixisse , Philosophus . Præsentemque vitam dicebat celebritati (hominum ad ludos confluentium) esse simillimam : quemadmodum enim ad eos alii certandi gratia veniunt , alii mercaturæ facienda , optimi quique ad spectandum , sic in vita alios quidem glorie mancipia nasci dicebat et cupiditatis auctipes , alios vero philosophos veritatis studiosos . Et ista quidem sic se habent . (9) Sed enim in tribus illis Pythagoræ opusculis quæ diximus feruntur hæc

ὑπέρ ἔαυτῶν διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὸ συμφέρον. τὴν μέθην ἐν ἀνθ' ἑνὸς βλάβην καλεῖ καὶ πλησμονὴν πᾶσαν ἀποδοκιμάζει, λέγων μὴ παραβαίνειν μήτε τῶν ποτῶν μήτε τῶν σιτίων μηδένα τὴν συμμετρίαν. καὶ περὶ ἀφροδισίων δέ φησιν οὕτως· « Ἀφροδίσια χειμῶνος ποιεῖσθαι, μὴ θέρος· φθινοπώρου δὲ καὶ ἥρος κουφότερα, βραέρα δὲ πᾶσαν ὅρην καὶ ἐς ὑγιείνην οὐκ ἀγαθό. » ἀλλὰ καὶ ποτ' ἐρωτηθέντα πότε δεῖ πλησιάζειν εἰπεῖν. δύταν βούλῃ γενέσθαι σωτοῦ δισθενέστερος· (10) διαιρεῖ-
10 ταὶ δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον οὕτως· « Παῖς εἴκοσι ἔτεα, νεγνίσκος εἴκοσι, νεγνίς εἴκοσι, γέρων εἴκοσι. αἱ δὲ ἡλικίαι πρὸς τὰς ὥρας ὡδὲ σύμμετροι· παῖς ἔαρ, νεγνίσκος θέρος, νεγνίς φθινόπωρον, γέρων χειμών. » ἔστι δ' αὐτῷ δὲ μὲν νεγνίσκος μειράκιον, δὲ νεγνίς
15 ια ἀνήρ. εἶπέ τε τερῶτος, ὃς φησι Τίμαιος, κοινὰ τὰ φίλοιν εἶναι καὶ φιλίαν ἴστητα. καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας εἰς ἓν [ποιούμενοι]. πεντακτίαν θρύσκαζον, μόνον τῶν λόγων κατακούντες καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν δρῶντες εἰς δὲ δοκιμασθείεν· τούντεῦθεν δ'
20 ἐγίνοντο τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ τῆς δύψεως μετεῖχον. ἀπείχοντο δὲ καὶ σοροῦ κυπαρισσίνης διὰ τὸ τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον ἐντεῦθεν πεποιήσθαι, ὃς φησιν Ἐρμιτῆπος ἐν δευτέρῳ περὶ Πυθαγόρου. (11) Καὶ γάρ
25 καὶ σεμνοπρεπέστατός λέγεται γενέσθαι καὶ οἱ μαθηταὶ δόξαν εἰλον περὶ αὐτοῦ ὃς εἶη Ἀπόλλων ἢς Ὑπερθρό-
30 ρέων ἀριγμένος. λόγος δέ ποτ' αὐτοῦ παραχγυνωθέντος τὸν μηρὸν διφθῆναι χρυσοῦν· καὶ διτὶ Νέσσος δὲ ποταμὸς διαβαίνοντα αὐτὸν προσαγορεύει τολός ἦν δ φάσκων.
Τίμαιος τέ φησιν ἐν δεκάτῃ ἱστοριῶν λέγειν αὐτὸν τὰς
35 συνικούσας ἀνδράσι. θεῶν ἔχειν δύναματα, Κόρας, Νύμφας, εἴτα Μητέρας καλούμενας. τοῦτον καὶ γεωμετρίαν ἐπὶ πέρας ἀγαγεῖν, Μοίριδος πρώτου εὐρόντος τὰς ἀρχὰς τῶν στοιχείων αὐτῆς, ὃς φησιν Ἀντικλείδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. (12) μάλιστα δὲ σχολάσαι τὸν
40 Πυθαγόραν περὶ τὸ ἀριθμητικὸν εἶδος αὐτῆς· τὸν τε κανόνα τὸν ἐκ μιᾶς χορδῆς εὐρέεν. οὐκ ἡμέλησε δὲ οὐδὲ ιατρικῆς. φησι δὲ Ἀπολλόδωρος διογιστικὸς ἐκατόμην θῦσαι αὐτὸν, εὐρόντα διτὶ τοῦ δρθιογονίου τριγώνου ἡ οποτείνουσα πλευρὸν ἵσον δύναται ταῖς περιεχούσαις. καὶ ἔστιν ἐπίγραμμα οὕτως ἔχον.

‘Ηνίκα Πυθαγόρης τὸ περικλεές εὗρετο γράμμα,
καὶ ἐφ' ὅτῳ κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην.

Λέγεται δὲ καὶ πρῶτος κρέασιν ἀσκῆσαι ἀθλητάς, καὶ πρῶτον γ' Ἐδρυμένην, καθά φησι Φαθωρῖνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, τῶν πρότερον ἰσχάσι ξηραῖς καὶ τυροῖς διγροῖς, ἀλλὰ καὶ πυροῖς σωμασκούντων αὐτούς, καθάπερ δ αὐτὸς Φαθωρῖνος ἐν ὅγδοῃ παντοδαπῆς ιστορίας φησίν. (13) οἱ δὲ Πυθαγόραν ἀλείπτην τινὰ τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον, μὴ τοῦτον. τοῦτον γάρ καὶ τὸ φονεύειν ἀπαγορεύειν, μὴ διτὶ γενέσθαι τῶν ζήρων κοινὸν δίκαιαν διμῆν ἔχοντων ψυχῆς. καὶ τόδε μὲν ἦν τὸ πρόσχημα· τὸ δὲ ἀληθές τῶν ἐμψύχων ἀπηγόρευεν διατίθημα συνασκῶν καὶ συνεθέζων εἰς εὐκολίαν βίου

in universum. Non permittit quenquam pro se orare, quod ignoret quid ipsi expediat. Ebrietatem verbum verbo reddens perniciem vocat omneque nimium reprobant, dicens non debere quempiam neque potuum neque ciborum transgredi modum. Ac de Venereis sic ait: *Venerea hieme, non aestate facienda; autumno ac vere leviora, omni autem tempore esse gravia et ad sanitatem minime idonea.* Imo etiam rogatus quando esset concubendum, Tunc, inquit, quum te ipso infirmior fieri vis. (10) Humanam aetatem ita distinguit: *Puer viginti annos implet, adolescens viginti, juvenis viginti, senex viginti. Sunt autem aetates istae anni temporibus accommodatae hoc modo: veri puer, aetati adolescens, autumno juvenis, hiemi senex.* Adolescentem intelligit puberem; juvenem virum. Primus autem Timaeo auctore amicorum omnia communia dixit amicitiamque aequalitatem. Ipsius quoque discipuli bona omnia in unum conferebant. Quinquennium item totum silebant, solum quae dicerentur audientes ac donec probarentur nunquam Pythagoram videntes. Hinc vero ad domum ipsius aspectumque admittebantur. Abstinebant autem ab sandapila cupressina, quod inde sceptrum Jovis factum esset, ut Hermippus ait in secundo de Pythagora. (11) Maxima erat in eo forme dignitas, adeo ut illum discipuli opinarentur Apollinem qui ex Hyperboreis venisset. Nudati aliquando illius femur aureum apparuisse fama est: Nessumque amnum quum transiret, ab eo fuisse salutatum multi sunt, qui narrant. Timaeus quoque in decimo Historiarum ait dixisse illum, quem cum viris habitarent, eas deorum nomine censerit, quippe et Puellas, Nymphas et deinceps Matres appellari. Hunc et geometriam perfecisse, quum Mœris primus initia elementorum ejus invenisset, Anticles auctor est in secundo de Alexandro. (12) Maximeque vacasse Pythagoram circa partem ejus arithmeticam, ac regulam quae ex una chorda est reperisse. Ne medicinam quidem neglexit. Refert autem Apollodorus arithmeticus hecatomben illum immolassem, quem invenisset trianguli rectanguli hypotenusem tantum valere, quantum duo circumdantia latera. Et est epigramma sic se habens:

Pythagoras quondam dis fecit nobile sacrum,
inventa est ipsi linea quod celebris.

Fertur et primus athletas nutrisse carnibus, et in his primum quidem Eurymenem, ut in tertio Commentariorum ait Favorinus, antea caricis siccis et molli caseo et tritico solitos corpora nutrire, ut ait idem Favorinus in octavo Omnimodæ historiæ. (13) Alii vero Pythagoram alium quendam ali pentathletas ita solitum enutrire dicunt, non hunc. Quippe hunc vel occidi vetuisse: tantum abest ut gustari sineret animalia quae commune nobiscum jas habeant animæ. Et iste quidem praetextus erat: nam revera animatis abstinere jussit exercens atque assuefaciens mortales ad faciliorem victimum, ut cibos semper parabiles habe-

τοὺς ἀνθρώπους, ὡς τε εὐπορίστους αὐτοῖς εἶναι τὰς τροφάς, ἀπύρα προσφερομένοις καὶ λιτὸν ὕδωρ πίνουσιν ἐντεῦθεν γάρ καὶ σώματος ὑγίειαν καὶ ψυχῆς δέξυτητα περιγίνεσθαι. ἀμέλει καὶ βωμὸν προεκυνῆσαι μόνον ἐν Δήλῳ τὸν Ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὃς ἔστιν ὄπισθεν τοῦ Κερατίνου, διὰ τὸ πυροῦς καὶ χρισᾶς καὶ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ πυρός, ἵερεσιν δὲ μηδέν, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ.

(14) πρῶτον τέ φασι τοῦτον ἀποφῆναι τὴν ψυχὴν κύκλον

10 ἀνάγκης ἀμείβουσαν ἀλλοῦ ἀλλοῖς ἐνδεῖσθαι ζῷοις καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἑλληνας μέτρα καὶ σταθμὰ εἰςηγήσασθαι, καθά φησιν Ἀριστόζενος ὁ μουσικός πρῶτον τοῦ Ἐσπερον καὶ Φωρφόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, οἱ δέ φασι Ηπαρκείην. Οὕτω δὲ ἔθαμασθη ὥστ' ἐλεγον τοὺς

15 γνωρίμους αὐτοῦ μάντιας θεῶν φωνᾶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ γραφῇ φησι δι' ἐπτὰ καὶ διηκοσίων ἑτέων ἐξ ἀδέω παραγεγενῆσθαι ἐξ ἀνθρώπους. τοιγάροις καὶ προσεκαρτέρουν αὐτῷ καὶ τῶν λόγων ἔνεκα προσήσταν καὶ Λευκανὸν καὶ Πεικέτιον Μεσσάπιοι τε καὶ Ρωμαῖοι.

20 (15) μέχρι δὲ Φιλολάου οὐκ ἦν τι γνῶναι Πυθαγόρειον δόγμα· οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα τρία βιθία, & Πλάτων ἐπέστειλεν ἔκατον μνῶν ὄντηθνατι. τῶν θ' ἔξακοσίων οὐντὸν ἐλάττους ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπήγνων αὐτοῦ· καὶ εἴ τινες ἀξιωθεῖεν αὐτὸν

25 θεάσασθαι, ἔγραψον πρὸς τοὺς οἰκείους ὡς μεγάλου τινὸς τετυχόκοτες. Μεταποντίνοι γε μὴν τὴν μὲν οἰκίαν αὐτοῦ Δήμητρος ιερὸν ἐκάλουν, τὸν στενωπὸν δὲ μουσεῖον, ὡς φησιν Φαθωρῶνος ἐν παντοδαπαῖς ίστορίαις. ἐλεγόν τε καὶ οἱ ἀλλοὶ Πυθαγόρειοι μὴ εἶναι πρὸς πάντας

30 πάντα δητά, ὡς φησιν Ἀριστόζενος ἐν δεκάτῃ παιδευτικῶν νόμων· (16) ἐνθα καὶ Ξενόφιλον τὸν Πυθαγορικόν, ἐρωτηθέντα πῶς ἀν μάλιστα τὸν οὐδὸν παιδεύσειν, εἰπεῖν, εἰ πόλεως ἐνονομουμένης γενηθείη. ἀλλοις τε πολλοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὀπεργάσασθαι καλούς τε

35 καχαθόδους ἀνδράς, ἀτάρ καὶ Ζάλευκον καὶ Χαρώνδαν τοὺς νομοθέτας ἴκινος τε γάρ ἦν φιλίας ἐργάτης τά τούτα καὶ εἴ τινα πύθοιτο τῶν συμβόλων αὐτοῦ κεκοινωνηκότα, εὐθὺς τε προεταΐστετο καὶ φίλοι κατεσκεύαζεν. (17) Ἡν δ' αὐτῷ τὰ σύμβολα τάδε· πῦρ μα-

40 χαίρα μὴ σκαλεύειν, ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίζειν, καρδῖην μὴ ἐσθίειν, φορτίον μὴ συγκαθαιρεῖν, συνεπιτιθέναι δέ, τὰ στρώματα ἀει συνδεδεμένα ἔχειν, ἐν δακτυλίῳ εἰκόνα θεοῦ μὴ περιφέρειν, χύτρας ἔγνος συγγείνειν ἐν τῇ τέφρᾳ, δαδίῳ θᾶκον μὴ ὅμρογνυθεῖσθαι, πρὸς θήλιον τετραφαμένον μὴ διμίχειν, τὰς λεωφόρους μὴ βαδίζειν, μὴ δαδίως δεξιὰν ἐμβάλλειν, δμωροφίσους γειδόντας μὴ ἔχειν, γαμψώνυχα μὴ τρέφειν, ἀπονυγίσμασι καὶ κουραῖς μὴ ἐπουρεῖν μηδὲ ἐφίστασθαι, δεξιῶν μάχαιρων ἀποστρέψειν, ἀποδημοῦντα ἐπὶ

50 τοῖς ὅροις ἀνεπιστρεπτεῖν. (18) Ἡθελε δὲ αὐτῷ τὸ μέν

πῦρ μαχαίρα μὴ σκαλεύειν, δυναστῶν ὀργήν καὶ οἰδοῦντα θυμὸν μὴ κινεῖν τὸ δὲ ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν,

[τουτέστι] τὸ ίσον καὶ δίκαιον μὴ ὑπερβαίνειν ἐπὶ τε

χοίνικος μὴ καθίζειν, ἐν ίσῳ τοῦ ἐνεστῶτος φροντίδω

rent, quibus igne ad coquendum opus non esset quique aquam simplicem biberent : hinc et sanitatem corporis et ingenii acumen acquiri. Et in Delo solum Apollinis Genitoris aram adorasse, quae est pone Aram Ceratinam (*corneam*), quod frumenta et hordeum et placenta solas illi absque usu ignis imponere solitum, ceterum nullas victimas, ut Aristoteles in Deliorum republica testatur. (14) Primumque hunc pronuntiasse aiunt animam, quum per circulum necessitatis permeat, aliis alio tempore illigari animantibus;

Primumque Græcis pondera mensurasque invexisse, ut

Aristoxenus ait musicus; primum item Vesperum atque

Luciferum idem esse sidus dixisse : alli Parmenidem. Adeo

vero admirationi omnibus fuit, ut appellarent ejus disci-

pulos Vates divinas vocis (*divini oraculi*) interpres. Ipse

quoque in scriptione ait post ducentos et septem annos ex in-

ferisse ad homines venisse. Itaque cum illo perdurabant atque

adibant eum disciplinæ studiorumque causa et Lucani et

Peucetii Messapiique et Romani. (15) Erat autem arcanum

Pythagoricum dogma usque ad Philolai tempora : hic enim

tres illos libros præclaros disseminavit, quos Plato centum

minis sibi emi per literas oravit. Neque vero pauciores

sexcentis erant qui noctu ad illum audiendum confluabant :

ac si qui præsentia illius frui meruissent, scribabant suis

tanquam magnum quiddam ac præclarum consecuti. Me-

tapontini nempe illius domum Cereris delubrum vocabant,

angiportumque Museum, ut Favorinus in Omnimodis hi-

storiis tradit. Dicebantque et reliqui Pythagorici non esse

omnibus pandenda omnia, ut Aristoxenus ait in decimo in-

stituentium legum : (16) ubi et Xenophilum Pythagoricum

interrogatum quo pacto optime filium erudiret, dixisse ait,

Si ex bene instituta civitate natus esset. Et alios igitur

multos per Italiam effecit viros præclaros, et Zaleucum

quoque et Charondam legumlatores : erat enim quum aliqui

conciliandæ amicitiæ in primis studiosissimus maximamque

in ea re habebat vim, tum si quem didicisset symbolorum

communione secum conjunctum, eum continuo socium

amicumque consciiscebat. (17) Erant autem hæc illius

symbola : Ignem gladio non fodiendum, stateram non tran-

skevendam, super chœnæ non sedendum, cor non edendum,

onus non una tollendum, sed una imponendum; strata

semper habendum colligata, dei imaginem in anulo minime

circumferandam, ollæ vestigium in cinere confundendum,

facula sedem non abstergandam, converso ad solem vultu

non mingendum, per publicas vias non eundum, non temere

dextram injiciendam, sub eodem tecto hirundines non ha-

bendas, quæ sunt unguibus recurvis aves non nutriendas,

ungui capillorumque partibus superfluis resectis non

immingendum neque insistendum, gladium acutum aver-

tendum, peregrinanti in finibus non respectandum. (18)

Erat autem hic sensus ejus : Ignem gladio non fodiendum,

potentium iram tumentemque indignationem non com-

monendum; stateram non transiliendam, hoc est, æquum et

justum non transgrediendum; in chœnæ non sedendum,

præsentis æque ac futuri habendam curam : chœnæ enim

ποιεῖσθαι καὶ τοῦ μέλλοντος· ἡ γὰρ γοῖνις ἡμερησία τροφή· διὰ δὲ τοῦ καρδίαν μὴ ἐσθίειν ἐδῆλον μὴ τὴν ψυχὴν ἀνίσις καὶ λύπαις κατατήκειν. διὰ δὲ τοῦ εἰς ἀποδημίαν βαδίζοντα μὴ ἐπιστρέφεσθαι παρήνει τοῖς 5 ἀπαλλαττομένοις τοῦ βίου μὴ ἐπιθυμήτικῶς ἔχειν τοῦ ζῆν μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἥδονῶν ἐπάγεσθαι. καὶ τὰ ἄλλα πρὸς ταῦτα λοιπῶν ἐστιν ἔχλαμβάνειν, ἵνα μὴ πάρελκαμεν. (19) παντὸς δὲ μᾶλλον ἀπηγόρευε μῆτ' 18 ἐρυθίνον ἐσθίειν μῆτε μελάνουρον καρδίας τ' ἀπέχεσθαι 10 καὶ κυάμων Ἀριστοτέλης δὲ φησι καὶ μῆτρας καὶ τρίγλης ἐνίστε. αὐτὸν δὲ ἀρκεῖσθαι μέλιτο μόνῳ φασί τινες ἡ κηρίῳ ἢ σφρῷ, οἶνον δὲ μεθ' ἡμέραν μὴ γενεσθαι· δῆψῃ τε τὰ πολλὰ λαχάνους ἔφοις τε καὶ ὕδωρ, τοῖς δὲ θαλαττίοις πτανίως. στολὴ δὲ αὐτῆς λευκή, 15 καθαρός, καὶ στρώματα λευκὰ· ἔξι ἔριν· τὰ γὰρ λινᾶ οὐπω εἰς ἔκεινος ἀφίκτο τοὺς τόπους. οὐδέποτε ἐγνώσθη οὔτε διαχωρῶν οὔτε ἀφροδισιάζων οὔτε μεθυσθείς. (20) ἀπέχετο καὶ γέλωτος καὶ πάσης ἀρεσκείας οἷον σκωμμάτων καὶ διηγημάτων φορτικῶν. ὅργιζομένος 20 τὸ οὔτε οἰκέτην ἔκόλαζεν οὔτ' ἐλεύθερον οὐδένα· ἔκάλει δὲ τὸ νουθετεῖν πεδαρτᾶν. μαντικῆ τ' ἐγρῆτο τῇ διὰ τῶν κληθδῶν τε καὶ οἰωνῶν, ἥκιστα δὲ τῇ διὰ τῶν ἐμπύρων, ἔξω τῆς διὰ λιθάνου. θυσίας τε ἐγρῆτο ἀψύχοις· οἱ δέ φασιν διὰ ἀλέκτορος μάνον καὶ ἐρίφοις γαλαθηνοῖς 25 τοῖς λεγομένοις ἀπαλλίκαις, ἥκιστα δὲ ἀρνάσιν. δὲ γε μήτη Ἀριστούρην πάντα μὲν τάλλα συγχωρεῖν αὐτὸν ἐσθίειν ἔμψυχα, μόνων δὲ [αὐτὸν] ἀπέχεσθαι ἀρτῆρος βοὸς καὶ κριοῦ. (21) δὲ αὐτὸς φησιν, ὃς προείρηται, καὶ 30 τὰ δόγματα λαθεῖν αὐτὸν παρὰ τῆς ἐν Δελφοῖς Θεμιστοκλείας. φησὶ δὲ Ἱερόνυμος κατελθόντα αὐτὸν εἰς ἔρδου τὴν μὲν Ἡσιόδου ψυχὴν ἴδειν πρὸς κίονι χαλκῷ δεδεμένην καὶ τρίζουσαν, τὴν δὲ Όμυρου· κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου καὶ ὅψεις περὶ αὐτὴν ἀνθ' ὅν εἶπον περὶ θεῶν, κολαχούμενον δὲ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας συνεῖναι 35 ταῖς ἑαυτῶν γυναιξί· καὶ δὴ καὶ διὰ τοῦτο τιμηθῆναι ὑπὸ τῶν ἐν Κρότωνι. φησὶ δὲ Ἀριστιππος δὲ Κυρηνάῖος ἐν τῷ περὶ φυσιολόγων Πυθαγόραν αὐτὸν ὀνομασθῆναι διὰ τὴν ἀλλήλειαν ἡγόρευεν οὐχ ἡττον τοῦ Πυθίου. (22) λέγεται παρεγγανὸν αὐτὸν ἐκάστοτε τοῖς μαθηταῖς τάδε 40 λέγειν εἰς τὸν οἰκον εἰςιούσι·

Πῇ παρέθην; τί δὲ ἔρεξα; τί μοι δέσον οὐκ ἐτελέσθη;

σφράγιά τε θεοῖς προσφέρειν κυλάνειν, μόνον δὲ τὸν ἀναίμακτον βωμὸν προσκυνεῖν. μηδὲ δύμνύναι θεούς· ἀσκεῖν γὰρ αὐτὸν δεῖν ἀξιόπιστον παρέχειν. τοὺς τε πρεσβυτέρους τιμᾶν, τὸ προηγούμενον τῷ γρόνῳ τιμώτερον ἥγονομένους· ὃς ἐν κόσμῳ μὲν ἀνατολὴν δύσεως, ἐν βίῳ δὲ ἀρχὴν τελευτῆς, ἐν ζωῇ δὲ γένεσιν φθορᾶς. (23) καὶ θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, θρωκας δὲ ἀνθρώπων, ἀνθρώπων δὲ μᾶλιστα τοὺς γονέας. ἀλλήλοις δὲ δύμιλεῖν, ὃς τοὺς μὲν φίλους ἐγθροῦς μὴ ποιῆσαι, τοὺς δὲ ἐγθροῦς φίλους ἐργάσασθαι. ἕδιόν τε μηδὲν ἥγεισθαι. νόμῳ βοηθεῖν, ἀνομίᾳ πολεμεῖν·

DIOGENES.

diurna esca est. Jam quod cor non edendum dicebat, significabat animum angoribus doloribusque non excrucianandum. Eo autem quod peregre proficiscenti minime respiendi dictabat, admonebat, qui vita excederent, eos vitae cupiditate non debere teneri neque voluptatibus vita praeSENTIS deliniri. Secundum hæc etiam reliqua explicanda sunt, ne longi simus. (19) Super omnia autem erythino et melanuro vesci vetabat, corde itidem ac fabis: addit Aristoteles et vulva et mullo interdum. Ipsum vero solo melle sive favo aut pane contentum vixisse quidam autumant, vinumque interdum non gustare solitum. Obsonium illi erant ut plurimum olera et cruda et elixa; marinis raro utebatur. Stola illi candida ac munda, strataque item candida ex lana: lineorum quippe usus needum ad illa loca penetrarat. Nemo unquam vidit aut ventrem exonerantem aut venerem exercentem aut ebrium. (20) Abstinebat quoque risu omnique conversatione blanda et lepida, veluti dicteris ridiculis narrationibusque lascivioribus. Iratus neminem neque servum neque liberum poena afficiebat. Admonere vocabat πεδαρτᾶν (*id est μεταρτᾶν, corrigere*). Divinatione ea sola utebatur quæ sit per auguria et vaticinia, minimum vero ea quæ sit per ignem, thure tantum excepto. Sacrificisque utebatur inanimis: sunt qui dicant solis gallis gallinaceis et hodiis lacteolis quos teneros dicunt, agnis autem minime. Ceterum Aristoxenus cuncta illum animata in cibum permisit, ait, bove aratore et ariete exceptis. (21) Idem tradit, ut supra diximus, dogmata eum a Themistoclea Delphica accepisse. Refert Hieronymus descendisse illum ad inferos atque Hesiodi quidem animam columnæ aëreæ vinculis adstrictam stridentemque vidiisse, Homeri autem ex arbore pendente serpenteshque illam circumstantes, propter ea quæ de diis dixerat, eos item cruciari qui uxores suas negligenter: ejusque rei gratia a Crotoniatis honoratum. Aristippus autem Cyrenæus in libro de Physiologis ait illum Pythagoram idcirco appellatum, quod vera non minus Pythio loqueretur (*ἀγορεύειν*). (22) Fertur discipulos admonere solitus ut ista quotidie quam domum ingredierentur, dicent,

Quo lapsus? quæ perfeci? quæ debita omisi?

Cruentas hostias diis offerri prohibebat? solamque aram quæ esset sine sanguine adorandam. Dejucare itidem per deos vetabat: quemque enim id studiose curare oportere ut se ipsum fide dignum praestet. Majores honorandos, quod tempore præcederet honorabilius existimantibus: quemadmodum in mundo occasu ortum, in vita principium sine, in vivendo generationem interitum. (23) Deos quidem semideis in honore præferendos, hominibus autem heroas, parentes vero hominibus ceteris. Invicem ea ratione conversandum, uti ne ex amicis inimicos, verum ex inimicis amicos faciamus. Propriumque nihil arbitrandum. Legi opitulandum: insectandum quidquid legi-

φυτὸν ἡμερὸν μῆτε φθίνειν μῆτε σίνεσθαι, ἀλλὰ μηδὲ
ζῆσθαι ὁ μὴ βλάπτει ἀνθρώπους. αἰδῶν καὶ εὐλάβειαν
εἶναι μῆτε γέλωτι κατέσθαι μῆτε σκυθρωπάζειν.
φεύγειν σαρκῶν πλεονασμὸν, δόσιοπορίης ἄνεστιν καὶ
επίτασιν ποιεῖσθαι, μνήμην ἀσκεῖν, ἐν δργῇ μῆτε τι
λέγειν μῆτε πράσσειν, μαντικὴν (οὐ) πᾶσαν τιμῆν,
(24) ὥδας γρῆσθαι πρὸς λύραν ὑμνῷ τε θεῶν καὶ ἀν-
δρῶν ἀγαθῶν εὐλογον χάριν ἔχειν. τῶν δὲ κυάμων
ἀπέχεσθαι διὰ τὸ πνευματώδεις ὄντας μάλιστα μετέ-
χειν τοῦ ψυχικοῦ· καὶ ἀλλως κοσμιωτέρας ἀπεργάζε-
σθαι τὰς γαστέρας, μὴ παραληφθέντας. καὶ διὰ τοῦτο
καὶ τὰς καθ' ὑπουρούς φαντασίας λείας καὶ ἀταράχους
ἀποτελεῖν. Φησὶ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλο-
σόφων διαδοχαῖς καὶ ταῦτα ενρηκέναι ἐν ΙΙιθαγορικοῖς
15 ὑπουρήμασιν. (25) Ἀρχὴν μὲν ἀπάντων μονάδα·
ἔκ δὲ τῆς μονάδος ἀδρίστον δυάδα ὡς ἀν ὅλην τῇ μο-
νάδι αἰτίῳ ὄντις ὑποστῆναι ἔκ δὲ τῆς μονάδος καὶ τῆς
ἀδρίστου δυάδος τοὺς ἀριθμούς· ἔκ δὲ τῶν ἀριθμῶν τὰ
σημεῖα· ἔκ δὲ τούτων τὰς γραμμάς, ἔξ ὅν τὰ ἐπίπεδα
20 σχήματα· ἔκ δὲ τῶν ἐπίπεδων τὰ στερεὰ σχήματα· ἔκ
δὲ τούτων τὰ αἰσθητὰ σώματα, ὃν καὶ τὰ στοιχεῖα
εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα μεταβάλλειν δὲ
καὶ τρέπεσθαι δι’ ὅλων, καὶ γίνεσθαι ἔξ αὐτῶν κόσμον
ἔμψυχον, νοερόν, σφαιροειδῆ, μέσην περιέχοντα τὴν
25 γῆν καὶ αὐτὴν σφαιροειδῆ καὶ περιοικουμένην. (26)
εἶναι δὲ καὶ ἀντίποδας καὶ τὰ ἡμῖν κάτω ἔκεινοις ἄνω.
ἴσομοιρά τ’ εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ φῶς καὶ σκότος, καὶ
θερμὸν καὶ ψυχρόν, καὶ ξηρὸν καὶ ξηρόν· ὃν κατ’
ἐπικράτειαν θερμοῦ μὲν θέρος γίνεσθαι, ψυχροῦ δὲ
30 χειμῶνα, ξηροῦ δὲ ἔαρ, καὶ ξηροῦ φύινόπωρον. ἔλιν
δὲ ίσομοιρῆ, τὰ κάλλιστα εἶναι τοῦ ἔτους, οὗ τὸ μὲν
θάλλον ἔαρ ὑγιεινόν, τὸ δὲ φύινον φύινόπωρον νοερόν.
ἀλλὰν καὶ τῆς ἡμέρας θάλλειν μὲν τὴν ἔω, φύινεν δὲ
τὴν ἐστέραν· δύεν καὶ νοερωτέραν εἶναι. τὸν τε
35 περὶ τὴν ἔωρα ἀστείστον καὶ νοερὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ
πάντα θνητά· τὸν δὲ ἀνωτάτῳ αἰεικίνητον τ’ εἶναι καὶ
καθαρὸν καὶ ὑγιῆ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀθάνατα καὶ
διὰ τοῦτο θεῖα. (27) ἥλιον τε καὶ σελήνην καὶ τὸν
40 ἀλλούς ἀστέρας εἶναι θεούς· ἐπικρατεῖν γάρ τὸ θερμὸν
ἐν αὐτοῖς, ὅπερ ἐστὶ ζωῆς αἰτιον. τὴν τε σελήνην λάμ-
πεσθαι δρφή ἥλιον· καὶ ἀνθρώποις εἶναι πρὸς θεοὺς συγ-
γένειαν, κατὰ τὸ μετέχειν ἀνθρώπον θερμοῦ· διὸ καὶ
προνοεῖσθαι τὸν θεὸν ξιμῶν. εἱμαρέμνην τε τῶν ὅλων
45 καὶ κατὰ μέρος αἰτίαν εἶναι τῆς διοικήσεως. διήκειν τ’
ἀπὸ τοῦ ἥλιου ἀκτῖνα διὰ τοῦ αἰθέρος τοῦ τε ψυχροῦ
καὶ παχέος, καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἀέρα ψυχρὸν αἰθέρα,
τὴν δὲ ἀλασσαν καὶ τὸ ξηρὸν παχὺν αἰθέρα. ταύτην
δὲ τὴν ἀκτῖνα καὶ εἰς τὰ βένθη δύεσθαι καὶ διὰ τοῦτο
50 ζωοποιεῖν πάντα. (28) καὶ ζῆν μὲν πάνθ’ ὅσα μετέ-
χει τοῦ θερμοῦ· διὸ καὶ τὰ φυτὰ ζῆσα εἶναι ψυχῆν
μέντοι μὴ ἔχειν πάντα. εἶναι δὲ τὴν ψυχὴν ἀπό-
σπασμα αἰθέρος καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, τῷ
συμμετέζειν ψυχροῦ αἰθέρος. διαφέρειν τε ψυχὴν
ζωῆς ἀθάνατον τ’ εἶναι αὐτήν, ἐπειδήπερ καὶ τὸ ἀζ-

bus adversatur. Mitem arborem non corrumpendam nec
laedendam; ac ne animal quidem quod hominibus non no-
ceat. Pudorem et verecundiam in eo consistere, ut neque
effusius rideas neque severiore sis vultu. Fugiendam carnis
superfluam pinguedinem; itinerum contentionem remis-
sione temperandam, exercendam memoriam, irato animo
nihil aut dicendum aut faciendum; divinationem (non)
quamcunque honorandam; (24) cantibus ad lyram ntendum
laudeque deorum virorumque præstantium habendam ve-
ram gratiam. Porro fabarum usu interdicebat, quia flatu
repletae maxime animatam naturam continerent, ac præ-
tereā ventres fieri modestiores (i. e. crepitus non fieri)
si ab iis abstineretur: atque eō etiam quæ in somnis conti-
ngunt imagines leves ac perturbatione vacuas perfici. Re-
fert autem Alexander in Successionibus philosophorum
et ista se in Pythagoricis Commentariis reperisse. (25)
Principium omnium esse unitatem; porro ex unitate in-
finitam dualitatem veluti materiam auctori unitati sub-
jectam esse; ex unitate vero et infinita dualitate nume-
ros gigni, ex numeris puncta, ex punctis lineas, ex qui-
bus planæ figuræ constant; ex planis autem solidas fig-
uras, ex quibus item sub sensum cadentia consistere
corpora, quorum et quattuor elementa esse, ignem, aquam,
terram, aërem, quæ per omnia se mutent ac vertant, ex
quibus fieri mundum animatum, intelligibilem, rotundum,
mediam terram continentem, quam et ipsam rotundam
esse et globosam ac circum habitari. (26) Esse vero etiam
antipodas, quibus summa esse quæ nobis insima sunt.
Æquis etiam partibus mundo inesse lucem ac tenebras,
calidumque et frigidum, et siccum et humidum: ex iis
dum calor superat, aëatem; dum frigus, hiemem; dum
humor, brumam fieri. Ea dum æquis partibus sunt, optimæ
anni tempora confici: namque virescens est veris grata salu-
brisque tempesties; occidens vero autumni tempestas mor-
bos. Diei quoque virescere auroram, vesperam occidere:
quocirca insalubriores esse. Eum item qui terram com-
pletebit aera immotum ac morbosum, et quæ in illo sunt
omnia esse mortalia. Summum vero æthera semper mo-
veri et esse liquidissimum ac saluberrimum et quæ in eo
sunt immortalia omnia atque idcirco divina. (27) Solem
item et lunam et reliqua sidera deos esse: quippe in illis
superare calorem, qui sit vita auctor. Lunam autem a
sole illustrari. Hominibusque esse cum diis cognitionem,
quod homo quoque caloris particeps sit: unde et deum no-
stri providentiam gerere. Fatumque universorum et sin-
gulorum administrandorum causam esse. Penetrare item
a sole radium per æthera frigidum et concretum. Vocant
autem aerem quidem frigidum æthera; mare autem et hu-
morem, concretum æthera. Hunc vero radium etiam pro-
fundâ penetrare atque ideo vivificare omnia. (28) Vivere
item omnia quæ caloris participia sunt, atque ideo et plan-
tas esse animantes: animam tamen non habere omnes.
Animam esse particulam ex æthere avulsam et calido et
frigido, eo quod sit simul particeps frigidi ætheris. Differre
autem a vita animam, eamque esse immortalem, quando-

οὐ ἀπέσπασται ἀθάνατον ἔστι. τὰ δὲ ζῆντα γεννᾶσθαι
 εἴς ἄλληλων ἀπὸ σπερμάτων, τὴν δὲ ἐκ γῆς γένεσιν
 ἀδύνατον ὑφίστασθαι. τὸ δὲ σπέρμα εἶναι σταγόνα
 ἐγκεφάλου περιέχουσαν ἐν ἑαυτῇ θερμὸν ἀτμόν· ταύτην
 δὲ προσφερομένην τῇ μήτρᾳ ἀπὸ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου
 ἰχῶρα καὶ νηρὸν καὶ αἷμα προΐσθαι, εἴς δὲ σάρκας
 τε καὶ νεῦρα καὶ δστᾶ καὶ τρίχας καὶ τὸ ὅλον συνί-
 στασθαι σῶμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀτμοῦ ψυχὴν καὶ αἰσθήσιν.
 (28) μορφοῦσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον παγὴν ἐν ἡμέραις
 10 τεσσαράκοντα, κατὰ δὲ τοὺς τῆς ἀρμονίας λόγους ἐν
 ἑπτὰ ἡ ἐννέα ἡ δέκα τὸ πλεῖστον μησὶ τελεωθὲν ἀπο-
 κούσκεσθαι τὸ βρέφος· ἔχειν δὲ ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς
 λόγους τῆς ζωῆς, ὃν εἰρομένων συνέχεσθαι κατὰ τοὺς
 15 τῆς ἀρμονίας λόγους, ἐκάστων ἐν τεταγμένοις καιροῖς
 ἐπιγιγνομένων. τὴν τ' αἰσθήσιν κοινῶς καὶ κατ' εἶδος
 τὴν δρασιν ἀτμόν τιν' εἶναι ἀγαθὸν θερμόν. καὶ διὰ
 τοῦτο λέγεται δι' ἀρέος δρᾶν καὶ δι' ὕδατος ἀντερείδε-
 σθαι γὰρ τὸ θερμὸν ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ. ἐπεὶ τοι εἰ
 ψυχρὸς ἡν δὲν τοῖς δύμασιν ἀτμός, διειστήκει ἀν πρὸς
 20 τὸν δύμοιον ἀέρα· νῦν δὲ ** ἔστιν ἐν οἷς ἡλίου πύλας
 καλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ περὶ τῆς ἀστοῦς
 καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων δογματίζει. (30) τὴν δὲ
 ἀνθρώπου ψυχὴν διαιρεῖσθαι τριχῆ, εἰς τε νοῦν καὶ
 φρένας καὶ θυμόν. νοῦν μὲν οὖν καὶ θυμὸν εἶναι καὶ
 25 ἐν τοῖς ἄλλοις ζῷοις, φρένας δὲ μόνον ἐν ἀνθρώπῳ.
 εἶναι δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ καρδίας μέχρις ἐγ-
 κεφάλου· καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ μέρος αὐτῆς ὑπάρ-
 γειν θυμόν, φρένας δὲ καὶ νοῦν τὰ ἐν ἐγκεφάλῳ·
 σταγόνας δὲ εἶναι ἀπὸ τούτων τὰς αἰσθήσεις, καὶ τὸ μὲν
 30 φρόνιμον ἀθάνατον, τὰ δὲ λοιπὰ θυητά. τρέφεσθαι τε τὴν
 ψυχὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος· τοὺς δὲ λόγους ψυχῆς ἀνέμους
 εἶναι. ἀροτόν τ' εἶναι αὐτὴν καὶ τοὺς λόγους, ἐπεὶ καὶ
 διιθῆρ ἀόρατος. (31) δεσμά τ' εἶναι τῆς ψυχῆς τὰς
 φλέβας καὶ τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰ νεῦρα· ὅταν δὲ ισχύῃ
 35 καὶ καθ' αὐτὴν γενομένη ἡρεμῆ, δεσμά γίνεσθαι αὐ-
 τῆς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα. ἐκριθεῖσαν δὲ αὐτὴν
 ἐπὶ γῆς πλάσεσθαι ἐν τῷ ἀερὶ δύμοισαν τῷ σώματι. τὸν
 δὲ Ἐρμῆν ταμίαν εἶναι τῶν ψυχῶν καὶ διὰ τοῦτο πομ-
 παῖον λέγεσθαι καὶ πυλαῖον καὶ χθόνιον, ἐπειδή περ
 40 οὗτος εἰςέπειπε ἀπὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς ἀπὸ τε
 γῆς καὶ ἐκ θαλάττης· καὶ ἀγεσθαι τὰς μὲν καθαρὰς ἐπὶ^{τούς}
 τῶν ψύστον, τὰς δὲ ἀκαθάρτους μῆτ' ἐκείναις πελά-
 γειν μήτ' ἀλλήλαις, δεισθαι δὲ ἐν ἀρρήκτοις δεσμοῖς
 ὑπ' Ἐρινύων. (32) εἶναι τε πάντα τὸν ἀέρα ψυχῶν
 45 ἔμπλεων καὶ ταύτας δαίμονάς τε καὶ θῆρας ὀνομά-
 ζεσθαι· καὶ ὑπὸ τούτων πέμπεσθαι ἀνθρώποις τούς τ'
 ὀνείρους καὶ τὰ σημεῖα νόσου τε καὶ ὑγείας, καὶ οὐ
 μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ προσάτοις καὶ τοῖς ἄλλοις
 κτήνεσιν εἰς τε τούτους γίνεσθαι τοὺς τε καθηρμοὺς
 50 καὶ ἀποτροπικούς μαντικήν τε πᾶσαν καὶ κληρόνας
 καὶ τὰ δμοια. μέγιστον δέ φησιν εἶναι τῶν ἐν ἀν-
 θρώποις τὸ τὴν ψυχὴν πεῖσαι ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ἡ ἐπὶ τὸ
 κακόν. εὑδαιμονεῖν τ' ἀνθρώπους δέκαν ἀγαθὴ ψυχὴ
 προσγένηται, μηδέποτε δὲ ἡρεμεῖν μηδὲ τὸν αὐτὸν

quidem et id a quo avulsa est immortale sit. Porro ani-
 malia ex se invicem nasci ex seminibus; quae vero e terra fiat
 generationem non posse subsistere. Semen autem esse cere-
 bri stillam, qua in se calidum contineat vaporem: hæc vero
 dum infunditur vulvæ, ex cerebro quidem saniem et humo-
 rem sanguinemque profluere; ex quibus caro, nervi, ossa,
 pili totumque consistat corpus; e vapore autem animam
 atque sensum. (29) Formari autem primo quidem concre-
 tum et compactum intra dies quadraginta, secundum vero
 rationem harmoniæ intra septem aut novem aut decem uti
 plurimum menses consummatum atque perfectum infantem
 edi in lucem. Habere autem in se omnes vitæ rationes,
 quibus sua serie connexis contineri secundum congruentia
 rationes, quum singula statutis temporibus accedant. Sen-
 sum communiter quidem omnem ac speciatim visum vapo-
 rem esse quandam valde calidum. Atque ideo per aerem
 aquamque videre dicitur: affligi enim calidum a frigido.
 Nam si esset frigidus ille in oculis vapor, distaret projecto
 adversus aerem similem: nunc vero ** alicubi oculos solis
 portas appellat. Eadem et de auditu statuit ac sensibus
 reliquis. (30) Porro animam humanam trifariam divi-
 dere, in intellectum et mentem et animum. Intel-
 lectum autem atque animum inesse etiam reliquis anima-
 libus, sed mentem in solo homine. Esse autem prin-
 cipatum animæ a corde usque ad cerebrum, et eam quidem
 quæ sit in corde ipsius partem animum esse, mentem vero
 et intellectum quæ sunt in cerebro: quasi guttas ab his ma-
 nare sensus. Ac rationem quidem esse immortalem, ce-
 tera vero mortalia. Nutririque ex sanguine animam: ejus
 autem rationes ventos esse. Ipsam vero una cum suis
 rationibus esse invisibilem, quod æther quoque sit invisi-
 bilis. (31) Ceterum animæ vincula venas esse et arterias
 et nervos: ubi vero invaluerit et in se fuerit quieta,
 vincula ipsius fieri rationes atque opera. Eandem expulsam
 et projectam in terra per aerem vagari corpori similem.
 Porro Mercurium animalium custodem esse atque ideo
 ductorem dici, atque janitorem, denique terrenum, quod
 is adducit animas a corporibus, a terra marique; et puras
 quidem atque purgatas in altissimum locum duci, impuras
 vero illis ne appropinquare quidem neque invicem sibi
 ipsis, ceterum a Furiis astringi vinculis, quæ nullo modo
 perfringi possint. (32) Cunctum item aera plenum esse
 animalium, easque esse quæ et dæmones et heroes appel-
 lentur: porro ab his mitti hominibus et somnia et signa
 morbi ac valetudinis, nec modo hominibus, verum et pecu-
 dibus ac jumentis reliquis: item ad hos referri lustrationes
 et expiationes divinationemque omnem et vaticinia et ce-
 tera id genus. Maximum vero eorum quæ in hominibus
 sunt dixit esse animam sive ad bonum inducere sive ad ma-
 lum. Felicesque ac beatos esse homines, quibus bona ant-
 ma contingit: neque vero unquam quiescere neque eun-

* δρόν χρατεῖν. (33) δρκιόν τ' εἶναι τὸ δίκαιον καὶ διὰ τοῦτο Δίος δρκιόν λέγεσθαι. τὴν τ' ἀρετὴν ἀρμονίαν εἶναι καὶ τὴν δηγίειαν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἅπαν καὶ τὸν θεόν διὸ καὶ καθ' ἀρμονίαν συνεστάναι τὸ δίκαιον. φιλίαν τ' εἶναι ἐναρμόνιον ἴσοτητα. τιμᾶς θεοῖς δὲν νομίζειν καὶ ἥρωσι μὴ τὰς ἵστες, ἀλλὰ θεοῖς δεῖ μετ' εὐφημίας λευγειμούντας καὶ ἀγνεύοντας, ἥρωσι δὲ ἀπὸ μέσου ἡμέρας. τὴν δὲ ἀγνείαν εἶναι διὰ καθαριμῶν καὶ λουτρῶν καὶ πειρρραντηρίων καὶ διὰ τοῦ καθαρεύειν ἀπό τε κήδους καὶ λεγούς καὶ μιάσματος παντὸς καὶ ἀπέγεσθαι βρωτῶν θυτείδων τε κρεῶν καὶ τριχλῶν καὶ μελανούρων καὶ ὄψην καὶ τῶν ὁστόκων ζήρων καὶ κυάμων καὶ τῶν ἄλλων δὲν παρακελεύονται καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἐν τοῖς ιεροῖς ἐπιτελοῦντες. (34) 15 Φηγοὶ δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν κυάμων παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέγεσθαι τῶν κυάμων ἥτοι διτὶ αἰδούσοις εἰσὶν δμοιοι η διτὶ δὲ Ἀδου πύλαις ἀγόνατον γάρ μόνον. η διτὶ φθείρεις η διτὶ τῇ τοῦ διου φύσει δμοιοι η διτὶ διλγαρχίκον. κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. τὰ δὲ πεσόντ' ἀπὸ 20 τραπεζῆς μη ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἔθιζεσθαι μη ἀκολάστως ἐσθίειν η διτὶ ἐπὶ τελευτῇ τινος· καὶ Ἀριστοφάνης δὲ τῶν ἡρώων φησίν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς Ἡρωσι,

Μηδὲ γενεσθ' ἄττ' ἀν ἐντὸς τῆς τραπέζης κατα-[πέσῃ.]

25 ἀλεκτρύονος μη ἀπτεσθαι λευκοῦ, διτὶ ιερός τοῦ Μηνὸς καὶ ιχέτης· τὸ δὲ ἦν τῶν ἀγαθῶν· τῷ τε Μηνὶ ιερός· σημαίνει γάρ τὰς ὥρας. τῶν ἴγθιων μη ἀπτεσθαι, δσοι ιεροί· μη γάρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὃς περὶ οὐδὲν ἐλευθέροις καὶ δουλοῖς. (35) καὶ 30 τὸ μὲν λευκὸν τῆς τάγαθου φύσεως, τὸ δὲ μέλαν τοῦ κακοῦ. ἀρτον μὴ καταγύνειν, διτὶ ἐφ' ἔνα οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων, καθάπερ ἔτι καὶ νῦν οἱ Βάρβαροι· μηδὲ διαιρεῖν, δις συνάγει αὐτοὺς· οἱ δέ, πρὸς τὴν ἐν ἀδου κρίσιν· οἱ δὲ εἰς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν· οἱ δέ, ἐπεὶ ἀπὸ 35 τούτου ἀρχεται τὸ δίκον. καὶ τῶν σχημάτων τὸ κάλλιστον σφράγαν εἶναι τῶν στερεῶν, τῶν δὲ ἐπιπέδων κύκλων· γῆρας καὶ πᾶν τὸ μειούμενον δμοιον· καὶ αὔξην καὶ νεοτήτα ταῦτον. ὑγίειαν τὴν τοῦ εἰδούς διαιρουνή, νόσον τὴν τούτου φθοράν. περὶ τῶν ἀλῶν, 40 διτὶ δεῖ παρατίθεσθαι πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ δικαίου· οἱ γάρ ἀλεῖς πᾶν σώλουσιν διτὶ ἀν παραλάβωσι καὶ γεγόνασιν ἐκ τῶν καθαρωτάτων ἥλους καὶ θαλάσσης. (36) καὶ ταῦτα μέν φησιν δὲ ἀλεξανδρὸς ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν εὑρηκέναι καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα δὲ Ἀριστοτέλης. τὴν δὲ σεμνοπρέπειαν τοῦ Πυθαγόρου 45 καὶ Τίμων ἐν τοῖς Σιλλοῖς δάκνων αὐτὸν δμως οὐ παρέλιπεν, εἰπὼν οὕτω·

Πυθαγόρην τε γόντας ἀποκλίναντ' ἐπὶ δόξας
Οὐρη ἐπ' ἀνθρώπων, σεμνηγορίης δαριστῆν.

50 περὶ δὲ τοῦ ἀλλοτ' ἀλλον αὐτὸν γεγενῆσθαι Ξενοφάνης ἐν ἐλεγείᾳ προσωματυρεῖ, ης ἥργη,

dem * fluxum obtinere. (33) Justum item vim habere jura-
menti atque ideo Jovem jurisjurandi vindicem dici. Vir-
tutem et sanitatem bonumque omne atque deum esse har-
moniam : ideo etiam harmonia constare omnia. Amici-
tiam itidem esse aequalitatem harmonia temperatam.
Honores diis exhibendos et heroibus non aequales, sed diis
quidem semper et cum laudibus amictuque candido et casto
corpore honores adhibendos, heroibus vero a meridie. Pu-
ritatem vero expiationibus lavacrisque atque aspersionibus
fieri, vacando a funere et puerpera et inquinamento omni,
item abstinendo ab arrosis morticinisque carnibus triglisque
ac melanuri ovisque et quae ova pariunt animalibus, fabis
quoque et ceteris quae monent qui in templis mysteria ri-
tusque consummant. (34) Ait autem Aristoteles de fabis
ideo admonuisse illum fabis abstinentium, sive quod pu-
dendis similes sint, sive quod Orci januis : sunt enim sole
non geniculatae : sive quod corrumpant, sive quod naturae
universi similes sint, sive quod ad paucorum dominatum
pertinet : his quippe in sortiendo utuntur. Quae vero de
mensa ceciderint non tollenda, ut assuefiamus non nisi tem-
peranter edere sive quod essent mortuo destinata : atque
Aristophanes heroum ait ea esse quae decidunt, dicens in
Heroibus,

Neu gustate quae deciderint intra mensa circulum.

Gallō plumis albis abstinentium, quod Mensi sacer sit atque
ejus supplex : hoc quidem habebatur in bonis; Mensi autem
sacer erat, quod horas significat. Pisces item non gustan-
dos eos qui sacri sunt : neque enim fas esse eadem diis et
hominibus apponi, sicut nec servis et liberis. (35) Candi-
dum quidem quod est, ad boni pertinere naturam; atrum
vero ad mali. Panem non frangendum : namque ad unum
veteres amicorum coibant, quemadmodum nunc etiam
barbari; neque dividendum esse qui illos cogat : alii ad judi-
cium referunt quod apud inferos fit; alii quod in bello formi-
dinem faciat; alii quod ab hoc incipiat universum. Solida-
rumque figurarum omnium pulcherrimam sphæram esse,
planarum vero circulum. Senectutem et omne detrimento
obnoxium pari ratione teneri : juventutem itidem et quic-
quid incrementa suscipit idem esse. Sanitatem speciei esse
constantiam, mōrbum contra hujus esse interitum. De
sale ita sensisse, ut apponendum idcirco statueret, quod
justitiae admoneret : hoc enim quicquid occupaverit servat
et gignitur ex purissimis sole ac mari. (36) Hæc sunt quae
Alexander in Pythagoricis reperisse se commentariis tradit,
et his affinia, Aristoteles. Enimvero Pythagoræ gravitatem
et Timon in Sillis quamvis illum carpens non tamen omisit,
in hanc sententiam loquens :

Somnia Pythagoram deflectentem ad magicorum,
quis homines captet, grata gravitate loquele.

Quod autem alias fuerit, Xenophanes in Elegia
testatur, cuius est initium,

Νῦν αὖτ' ἀλλον ἔπεικι λόγον, δεῖσω δὲ κέλευθον.
δὲ περὶ αὐτοῦ φησιν, οὗτος ἔχει·

Καί ποτέ μιν στυφελιζομένου σκύλακος παριόντα
φασὶν ἐποικτεῖραι καὶ τόδε φάσθαι ἔπος·

5 Παῦσαι μηδὲ ἁπτίζ, ἐπειὴ φίλου ἀνέρος ἔστι
ψυχή, τὴν ἔγνων φύεγξαμένις ἀτων.

καὶ ταῦτα μὲν δὲ Ξενοφάνης. (37) ἔσκωψε δὲ αὐτὸν
Κρατῖνος μὲν ἐν Πυθαγοριζούσῃ· ἀλλὰ καὶ ἐν Ταραν-
τίνοις φησὶν οὕτως·

10 Ἐθος ἔστιν αὐτοῖς, ἃν τιν' ἴδωτην ποθὲν
λάθωσιν εἰςελθόντα, διαπειρώμενον
τῆς τῶν λόγων ῥώμης ταράττειν καὶ κυκῆν
τοῖς ἀντιθέτοις, τοῖς πέρασι, τοῖς παρισώμασιν,
τοῖς ἀποπλάνοις, τοῖς μεγέθειν νουβυστικῶς.

15 Μνησίμαχος δὲ Ἀλκμαίωνι·

‘Ως Πυθαγοριστὶ θύμουν τῷ Λοξίᾳ.
ἔμψυχον οὐδὲν ἐσθίοντες παντελῶς.

(38) Ἀριστοφῶν Πυθαγοριστῇ·

‘Ἐρη καταβάς ἐξ τὴν δίαιταν τῶν κάτω
20 ἵδεν ἐκάστους, διαφέρειν δὲ πάμπολυ
τοὺς Πυθαγοριστὰς τῶν, νεκρῶν μόνοισι γάρ
τούτοισι τὸν Πλούτωνα συστιεῖν ἔσῃ
δί’ εὐσέβειαν. Β. δισχερῆθεὸν λέγεις,
εἰ τοῖς ῥύπου μεστοῖσιν ἥδεται ξυνών.

25 ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ·

‘Ἐσθίουσι τε
λάχανά τε καὶ πίνουσιν ἐπὶ τούτοις ὕδωρ·
φθείρας δὲ καὶ τρίωνα τὴν τ’ ἀλουσίαν
οὐδὲὶς ἀν ὑπομείνει τῶν νεωτέρων.

30 (39) Ἐτελεύτα δὲ δ Πυθαγόρας τοῦτον τὸν τρόπον. 21 (39) Μορτους est autem Pythagoras hoc modo. Concederat in domo Milonis cum sociis : eam vero domum quispiam ex iis quos ille admittere noluerat, per invidiam incendit : sunt autem qui Crotoniatas ipsos tyrannidis suspicione ac metu hoc perpetrasse dicant. Pythagoram igitur per incendium elapsum assecuti sunt ad agrum fabis consitum, ubi constiterat dicens satius esse capi quam eas conculcare; et sic ab insequentibus jugulatus est. Eodemque modo plurimos ex ejus discipulis, nam cum ipso ad quadraginta erant, suisse interemptos; effugisse paucos, ex quibus

35 θεστον εὐλαβούμενους, τὸν δὴ Πυθαγόρουν καταληφθῆναι διεξιόντα· καὶ πρός τινι χωρίῳ γενόμενον, πλήρει κυά-
μων, ἵνα [αὐτόθι] ἔστη, εἰπὼν ἀλλώναι ἀν μᾶλλον ἡ πατῆσαι [ἀναιτεθῆναι δὲ κρείττον ἡ λαλῆσαι]. καὶ ὅδε πρὸς τῶν διωκόντων ἀποσφαγῆναι. οὕτω δὲ καὶ τοὺς

40 πλείους τῶν ἑταίρων αὐτοῦ διαφθαρῆναι, δόντας πρὸς τοὺς τετταράκοντα· διαφυγεῖν δὲ δίλγους, ὃν ἦν καὶ

‘Ἀρχιππος δὲ Ταραντίνος καὶ Λύσις δὲ προειρημένος.

(40) φησὶ δὲ Δικαιάρχος τὸν Πυθαγόραν ἀποθνήνειν κα-
τατρυγόντα εἰς τὸ ἐν Μεταποντίῳ ἱερὸν τῶν Μουσῶν,

45 τετταράκοντας ἡμέρας ἀστιθαντα. ‘Ηραχλεῖθης δέ
φησιν ἐν τῇ τῶν Σατύρου βίων ἐπιτομῇ μετὰ τὸ θάψαι

Φερεκύδην ἐν Δήλῳ ἐπανελθεῖν εἰς Ἰταλίαν καὶ ** παν-
δυσίσιν εὑρόντα Κύλωνος τοῦ Κροτωνιάτου εἰς Μετα-
πόντιον ὑπεξελθεῖν κάκει τὸν βίον καταστρέψαι ἀστιά,

50 μηδὲ βουλόμενον περατέρω ζῆν. ‘Ερμιππος δὲ φησι,
πολεμούντοις Ἀκραγαντίνων καὶ Συρακοσίων, ἐξελθεῖν

Nunc aliud rursum ordiar atque viam monstrabo:
Quod vero de illo dixit, sic se habet :

Olim (sic fama est) tudentem fuste catellum
præteriens hominem, sic miseratus ait :
Desine, ne miserum cædas: nam carus amici
est animus, quod vox indicat ipsa milii.

Atque ita Xenophanes. (37) Sugillat illum Cratinus in
Pythagorizusa; at vero etiam in Tarentinis in hunc mo-
dum loquitur :

Mos hic est ipsis, si quis imperitior
periculum facere ipsorum doctrinæ velit,
perterrefacere hunc penitus et confundere
æquatis, contrapositis, et inerrantibus,
et quantitate et terminis, cate admodum. [HCR.]

Mnesimachus autem Alcmaone :

Ut Pythagorice sacra facinus Loxiae !
animatum convellentes omnino nihil.

(38) Aristophon in Pythagorista :

Narrabat mortuorum quin intrasset domos
ibi singulos vidisse, at multum a ceteris
differre Pythagoristas : nam Ditem patrem
solos sibi hosce coepulones sumere
pietas ergo. B. Immundum commemoras deum,
qui oblectet sordidorum se commercio. [HCR.]

Item in eodem :

Edunt

olera; pro potu nil nisi usurpant aquam :
jam vero illuviem, pallium, pediculos
tolerare nemo est juniorum qui queat.

[HCR.]

(39) Mortuus est autem Pythagoras hoc modo. Concederat in domo Milonis cum sociis : eam vero domum quispiam ex iis quos ille admittere noluerat, per invidiam incendit : sunt autem qui Crotoniatas ipsos tyrannidis suspicione ac metu hoc perpetrasse dicant. Pythagoram igitur per incendium elapsum assecuti sunt ad agrum fabis consitum, ubi constiterat dicens satius esse capi quam eas conculcare; et sic ab insequentibus jugulatus est. Eodemque modo plurimos ex ejus discipulis, nam cum ipso ad quadraginta erant, suisse interemptos; effugisse paucos, ex quibus

Archippus Tarentius fuit et Lysis ille quem supra memoravimus. (40) Porro Dicaearchus Pythagoram in delubrum Musarum quod Metaponti est confugisse ibique quum quadraginta dies absque cibo perstisset, defecisse ait. Heraclides vero in Epitome vitarum Satyri illum tradit, postquam in Delo Pherecydi justa persolverat, rediisse in Italianam et * * quum reperisset... Cylonis Crotoniate Meta-
pontum se recepisse, ibique vitæ pertæsum inedia obiisse. Hermippus autem ait bello inter Agrigentinos atque Syra-
cusanos exerto Pythagoram exisse cum sociis, Agrigentini

τὸν Πυθαγόραν μετὰ τῶν συνήθων καὶ προστῆγαι τῶν Ἀκραγαντίνων¹ τροπῆς δὲ γενομένης περικάμπτοντα αὐτὸν τὴν τῶν κυάμων χώραν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἀναιρεθῆναι· τούς τε λοιπούς, δύτας πρὸς τοὺς πέντε² καὶ τριάκοντα, ἐν Τάραντι κατακαυθῆναι, θέλοντας ἀντιπολιτεύεσθαι τοῖς προεστῶσι. (41) καὶ ἀλλο τι περὶ Πυθαγόρου φησὶν δὲ Ἐρμιππος. [λέγει γάρ] ὡς γενομένος ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ γῆς οἰκίσκον ποιήσαι καὶ τῇ μητρὶ ἐντείλατο τὰ γινόμενα εἰς δέλτον γράφειν 10 σημειούμενην καὶ τὸν χρόνον, ἔπειτα καθίσαι αὐτῷ ἐξ³ ἀν ἀνέλθῃ. τοῦτο ποιῆσαι τὴν μητέρα. τὸν δὲ Πυθαγόραν μετὰ χρόνον ἀνέλθειν ἵσχυν καὶ κατεσκελετευμένον ἐισελθόντα τ' εἰς τὴν ἔκκλησίαν φάσκειν ὃς ἀφίκεται ἐξ ἄδου· καὶ δὴ καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς τὰ 15 συμβεβηκότα. οἱ δὲ σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις ἐδάχρυν τε καὶ ψυμώζον καὶ ἐπίστευον εἶναι τὸν Πυθαγόραν θειόν τινα, ὡς τε καὶ τὰς γυναικας αὐτῷ παραδοῦναι, ὃς καὶ μαθησομένας τι τῶν αὐτοῦ· δὲς καὶ Πυθαγορικὰς κληροῦνται. καὶ ταῦτα μὲν δὲ Ἐρμιππος. (42) Ἡν δὲ⁴ 20 τῷ Πυθαγόρᾳ καὶ γυνῇ, Θεανὼ δόνομα, Βροντίνου τοῦ Κροτωνιάτου θυγάτηρος οὐδὲ, γυναικα μὲν εἶναι Βροντίνου, μαθήτριαν δὲ Πυθαγόρου. ἦν αὐτῷ καὶ θυγάτηρ Δαμώ, ὡς φησι Λύσις ἐν ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Ἰππαρχον, περὶ Πυθαγόρου λέγοντα οὕτως· « Λέγοντι δὲ πολλοῖς τὸν 25 καὶ δαμοσίῃ φιλοσοφέν, δύπερ ἀπαξίωσε Πυθαγόρας, δες γέ τοι Δαμοὶ τῷ ἔκυτοῦ θυγατρὶ παρακαταθέμενος τὰ ιπομάματα ἐπέστηκε μηδενὶ τῶν ἔκτος τᾶς οἰκίας παραδιδόμεν. ἀ δὲ δυναμένα πολλῶν γραμάτων ἀποδίδοσθαι τῶς λόγως οὐκ ἔδουλάθη πενίαν δὲ καὶ τὰς τῷ 30 πατέρος ἐπισκάμιας ἐνόμιζε χρυσῶ τιμιωτέρας ἦμεν, καὶ ταῦτα γυνά. » (43) ἦν καὶ Τηλαύγης υἱὸς αὐτοῦ, δες καὶ διεδέξατο τὸν πατέρα καὶ κατά τινας⁵ Ἐμπεδοκλέους καθηγήσατο. Ἰππόθοτός γέ τοι φησι λέγειν⁶ Εμπεδοκλέα,

35 Τήλαυγες, κλυτέ κοῦρε Θεανοῦς Πυθαγόρεω τε.
σύγγραμμα δὲ [φέρεται] τοῦ Τηλαύγους οὐδέν, τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Θεανοῦς τινα. ἀλλὰ καὶ φασὶν αὐτὴν ἐρωτηθεῖσαν ποσταία γυνὴ ἀπ' ἀνδρὸς καθαρεύει, φάναι, « ἀπὸ μὲν τοῦ ἴδιου παραγρῆμα, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου οὐδέποτε. » τῇ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἀνδρα μελλούσῃ πορεύεσθαι παρήνει ἄμμα τοῖς ἐνδόμασι καὶ τὴν αἰσγύνην ἀποτίθεσθαι, ἀνισταμένην τε πάλιν ἄμ' αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν. ἐρωτηθεῖσα, « ποια; » νέφη, « ταῦτα δὲ⁷ καὶ γυνὴ κέχλημαι. » (44) Ο δὲ οὖν Πυθαγόρας, δις μὲν⁸ Η-23 ραχαλεῖδης φησὶν δὲ τοῦ Σαραπίωνος, ὁγδοηκοντούτης ἐτελεύτα, κατὰ τὴν ἴδιαν ὑπογραφὴν τῶν ἡλικιῶν ὃς δ' οἱ πλείους, ἔτη βιοὺς ἐνενήκοντα. καὶ ήμον ἐστιν εἰς αὐτὸν πεπαιγμένα οὕτως ἔγοντα·

60 Οὐ μόνος ἐμψύχων ἀπεγεις χέρας, ἀλλὰ καὶ ήμεις· τίς γάρ δὲ ἐμψύχων ἥψατο, Πυθαγόρα;
ἀλλ' ὅταν ἐψηθῇ τι καὶ ὀπτηθῇ καὶ ἀλισθῇ,
δὴ τότε καὶ ψυχὴν οὐκ ἔχον ἐσθίομεν.

opem laturum; quibus in fugam versis quum agrum fabis consitum vellet circuire, a Syracusanis occisum esse; reliquos vero ad triginta quinque Tarenti suis crematos, quum de administranda republica ab iis, penes quos erat summa rerum, dissentirent. (41) Aliud item quiddam de Pythagora Hermippus refert hujusmodi. Ait enim illum, quum in Italiam venisset, subterraneam fecisse domum matrique mandasse quae acciderent tabulis inscriberet tempusque adnotaret, deinde sibi demitteret donec supra terram exiret: id matrem fecisse. Post aliquod tempus ascendisse Pythagoram exsiccatum ac macie confectum, advocataque concione dixisse ex inferis se ascendere; quin etiam recitasse quicquid evenisset. Eos vero iis quae dicebantur affectos in lacrimas ejulatusque prorupisse Pythagoramque jam divinum quandam existimantes uxores suas illi in disciplinam tradidisse, ut quippiam ex ejus doctrina addiscerent: easque Pythagoricas vocatas esse. Hec Hermippus. (42) Erat autem Pythagoræ et uxor Theano nomine, Brontini Crotoniatae filia: hanc alii Brontini uxorem Pythagoræque discipulam tradunt. Erat illi et filia Damo, ut Lysis in epistola ad Hipparchum ait, de Pythagora in hunc modum loquens: *Aiunt autem multi etiam publice te philosophari, id quod vetuit Pythagoras, qui quum Damoni filiae commentaria sua commendaret, jussit ne cui extra domum ea traderet. Ea vero quum ingenti pecunia posset libros illos distrahere, omnino noluit: paupertatem quippe patrisque monita auro pretiosiora censuit, idque mulier.* (43) Fuit illi et filius Telauge, qui etiam patri successit ac secundum quosdam Empedoclis præceptor fuit. Hippobitus certe Empedoclem dicere ait,

Telauges, sate clare Theanus Pythagoræque.

Telaugis quidem scriptum nullum fertur, at ipsius matris nonnulla. Hanc etiam rogatam quoto die mulier a viro munda esset, dixisse ferunt, A suo quidem continuo, ab alieno vero nunquam. Ei vero quae ad maritum pergeret, præcipiebat uti cum veste et verecundiam poneret, exsurgensque denuo cum ipsis illam una resumeret. Rogata, Quænam? Hæc, inquit, per quae mulier vocor. (44) Igitur Pythagoras quidem secundum Heraclidem Serapionis filium octogesimo aetatis anno mortuus est, secundum propriam etatum descriptionem; secundum plurimos autem nonagesimo. Nos quoque in illum sic lusimus:

Non solus parsisti animatis, verum etiam nos.
Quisnam animata vorat? dic mihi, Pythagora.
Ast ubi quid tostum est, elixum est ac sate sparsum,
tunc edimus, quando spiritus omnis abest.

ἄλλο.

Ἡν ἄρα Πυθαγόρης τοῖος σοφός, ὥστε μὲν αὐτὸς
μὴ ψαύειν χρεῖνται καὶ λέγεν ὡς ἀδίκου,
σιτίζειν δὲ ἀλλούς. ἄγαμαι σοφοί· αὐτὸς ἔφα μὲν
οὐκ ἀδίκειν, ἀλλούς δὲ αὐτὸς ἔτευχ' ἀδίκειν.

(45) καὶ ἄλλο.

Τὰς φρένας ἦν ἐθέλης τὰς Πυθαγόρακο νοῆσαι,
ἀσπίδος Εὐφόρβου βλέψον ἐς δημάρατον. [ἢν,
φησὶ γὰρ οὖτος, Ἐγὼν ἦν πρόδροτος· διὸ δὲ τε οὐκ
φάσκων ᾧς τις ἔην, οὔτις ἔην δέ τοις.
ἴον

καὶ ἄλλο, ὧς ἐτελεύτα.

Αἱ, αἱ Πυθαγόρης τί τόσον κυάμους ἐσεβάσθη;
καὶ θάνε φοιτηταῖς ἀμμιγα τοῖς ἰδίοις.
χωρίον ἦν κυάμων ἵνα μὴ τούτους δὲ πατήσῃ,
ἔξι Ἀκραγαντίνων κάτθαν' ἐν τριδόῳ.

* Ήχμαζε δὲ κατὰ τὴν ἑπτοκοστὴν Ὄλυμπιαδά καὶ αὐτοῦ² τὸ σύστημα διέμεινε μέχρι γενεῶν ἐννέα ἢ καὶ δέκα·
(46) τελευταῖοι γάρ ἐγένοντο τῶν Πυθαγορείων, οὓς καὶ
Ἀριστότελος εἶδε, Ξενοφόλος δὲ Χαλκιδένος ἀπὸ Θράκης καὶ Φάντων δὲ Φιλιάσιος καὶ Ἐγεκράτης καὶ Διοκλῆς καὶ Πολύμυναστος, Φιλιάσιοι καὶ αὐτοί. ἦσαν δὲ
ἀκροαταὶ Φιλολάους καὶ Εὐρύτου τῶν Ταραντίνων.
Γεγόνασι δὲ Πυθαγόραι τέτταρες περὶ τοὺς αὐτοὺς² γρόνους, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. ἀπέχοντες· εἰς μὲν
25 Κροτωνιάτης, τυραννικὸς ἀνθρώπος· ἔπειτος Φιλιάσιος,
σωματικῆς, [ἀλείπτης, ὡς φασὶ τινες]· τρίτος Ζακύνθιος· τέτταρος αὐτὸς οὗτος, οὗ φασιν εἶναι ταπείρητας
ρητα τῆς φιλοσοφίας· [αὐτῶν διδάσκαλος]· ἐφ' οὐ καὶ
τὸ Αὐτὸς ἔφα παροιμιακὸν εἰς τὸν βίον ἦλθεν. (47) οἱ
30 οἱ δὲ καὶ ἄλλοι ἀνδριαντοποίοι· Ρηγίνον γεγονέναι φασὶ²
Πυθαγόραν, πρῶτον δοκοῦντα ρύθμοῦ καὶ συμμετρίας
ἐστοχάσθαι· καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποίον Σάχμιον καὶ
ἐπερον ἑπτοτορού μοχθηρόν καὶ λατρὸν ἄλλον, τὰ περὶ
κῆλης γεγραφότα καὶ τινα περὶ Ομήρου συντεταγμένον·
35 καὶ ἔπειτο Δωρικὰ πεπραγματευμένον, ὡς Διονύσιος
ιστορεῖ. Ἐρατοσθένης δέ φησι, καθὸ καὶ Φαβωρίνος
ἐν τῇ ὅγδοῃ παντοδαπῆς ιστορίας παρατίθεται, τοῦτον
εἶναι τὸν πρῶτον ἐντέχνων πυκτεύσαντα ἐπὶ τῆς ὅγδοῆς
καὶ τετταρακοστῆς Ὄλυμπιάδος, χομῆτην καὶ ἀλουρ-
40 γίδα φοροῦντα· ἐκκριθέντα τ' ἐκ τῶν παιδῶν καὶ γλευ-
σθέντα αὐτίκα προεβῆναι τοὺς ἀνδρας καὶ νικῆσαι.
(48) δηλοῦν δὲ τοῦτο καὶ τούπιγραμμα ὅπερ ἐποίησε
Θεαίτητος.

Πυθαγόρην τινά, Πυθαγόρην, ὡς ξεῖνε, κομῆτην,
45 ἀδόμενον πύκτην εἰ κατέχεις Σάχμιον,
Πυθαγόρης ἐγώ εἰμι· τὰ δὲ ἔργα μου εἴ τιν' ἔροιο
· Ἡλείων, φήσεις αὐτὸν ἀπιστα λέγειν.

Τοῦτον δ Φαβωρίνος φησιν δροῖς χρήσασθαι διὰ τῆς
μαθηματικῆς ὑλῆς, ἐπὶ πλέον δὲ Σωκράτην καὶ τοὺς
50 ἐκείνων πλησιάσαντας, καὶ μετὰ ταῦτα Ἀριστοτέλην καὶ

Aliud :

Talis erat sapiens, ut nollet tangere carnes,
Pythagoras, magnum et diceret esse scelus :
pasceret ast alios. Miror ! sophus integer ipse
perstat, pollutos sed facit esse alios.

(45) Item aliud :

Respic in Euphorbi radiantia scuta renati,
Pythagorae mentem noscere quisquis aves.
Scutum ait : Ante ego eram mortal is. At ille ferens se
ante ortum genitum, tunc, ubi erat, nec erat.

Et aliud de ejus morte :

Heu, heu Pythagoras quid tam est veneratu' lupinos?
et cum discipulis occubuit propriis
Nam ne forte fabas fugiens calcaret in agro,
abs Agrigentinis occidit in trivio.

Floruit autem Olympiade sexagesima ipsiusque schola duravit usque ad nonam sive decimam generationem : (46) postremi enim Pythagoreorum fuere, quos et Aristoxenus vidit, Xenophilus Chalcidensis ex Thracia, et Phanto Phliasius, et Echecrates et Diocles et Polymnestus, Phliasii et ipsi. Erant autem auditores Philolai et Euryti Tarentinorum. Fuerunt autem Pythagorae quattuor eodem fere tempore nec multum ab se invicem distantes : unus quidem Crotoniata, tyrannicus vir; alter Phliasius, corporis exercitator, [unctor, ut quidam aiunt]; tertius Zacynthius; quartus hic ipse, cuius aiunt arcana esse philosophiae, [ipsorum praeceptor] et a quo proverbiale illud Ipse dixit in publicum manavit. (47) Sunt qui et alium sculptorem Rhégimum fuisse dicant Pythagoram, qui prius visus sit numeri ac proportionis repertor fuisse; alium item sculptorem Samium; et alium oratorem non bonum; et alium medicum, qui de berniis scripsit ac de Homero quaedam composuit; alium item qui Dorica tractavit, auctore Dionysio. Porro hunc Eratosthenes, quem et Favorinus in octavo Omnimodae historiae libro testem citat, primum fuisse tradit, qui quadragesima octava Olympiade secundum artem pugilatu certaverit, comatum atque purpuratum; prohibitumque puerorum certamine atque irrisum, continuo viros petuisse ac vicesse. (48) Declarare autem hoc etiam epigramma, quod fecit Theatetus :

Hospes, Pythagoram si, Pythagoramque comatum,
nosti percelebrem tu pugilem Samium,
Pythagoras ego sum : mea sed si facta rogaris
Eleum, dices hæc superare fidem.

Hunc Favorinus ait definitionibus per mathematicam usum
materiam, frequentius id fecisse Socratem et qui ab eo
fluxere, postmodum autem Aristotelem ac Stoicos. Primum-

τοὺς στωικούς. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον δύνομάσαι κόσμον καὶ τὴν γῆν στρογγύλην· ὡς δὲ Θεόφραστος, Παρμενίδην ὡς δὲ Ζήνων, Ἡσίοδον. (49) τούτῳ φασίν ἀντιπαρατάσσεσθαι Κύλωνα καθάπερ Ἀνδρίον Σωκράτει. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀλητοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦ^τ ἐλέγετο τὸ ἐπίγρυψα.

Οὗτος πυκτεύσαν ἐς Ὀλύμπια παισὶν ἄνηβος
ἥλυθε Πυθαγόρης δὲ Κράτεω Σάμιος.

δὲ φιλόσοφος καὶ ὅδε ἐπέστειλε.

10 Πυθαγόρης Ἀναξιμένει.

Καὶ σύ, ὃ λῶστε, εἰ μηδὲν ἀμείνων ἦς Πυθαγόρεω γενεὴν τε καὶ χέος, μεταναστὰς ἀνοίγεο ἐκ Μιλήσιου· νῦν δὲ κατερύκει σε ἡ πατρόθεν εὐκλεῖα, καὶ ἐμὲ δὲ ἀν κατείρυκεν Ἀναξιμένει ἐοικάτα. εἰ δὲ ὑμεῖς οἱ 15 ὁνήσιστοι τὰς πόλιας ἔκλειψετε, ἀπὸ μὲν αὐτέων δ κόσμος αἱρεθήσεται, ἐπικινδυνότερα δὲ αὐτῆσι τὰ ἐκ Μήδων. (50) οὔτε δὲ αἰεὶ καλὸν αἴθεροιολόγεσσι μελεδώνον τε εἶναι τῷ πατρίδι καλλιον. καὶ ἔγω δὲ οὐ πάντα περὶ τοὺς ἐμεινυτοῦ μάθους, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις οὓς δια- 20 φέρουσι ἐς ἀλλήλους Ἰταλιῶται.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ Πυθαγόρου διεληλύθαμεν, δητέον περὶ τῶν ἔλλογίμων. Πυθαγορικῶν· μεθ' οὓς περὶ τῶν σποράδην κατὰ τινας φερομένων· ἐπειθ' οὕτως ἔξαρσο- 25 μεν τὴν διαδοχὴν τῶν ἀξιῶν λόγου ἔως Ἐπικούρου καθὰ καὶ προειρήκαμεν. περὶ μὲν οὖν Θεανοῦς καὶ Τηλαγούς διειλέγμεθα· λεχτέον δὲ νῦν περὶ Ἐμπεδοκλέους πρῶτον· κατὰ γάρ τινας Πυθαγόρου διήκουσεν.

ΚΕΦ. Β'.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ.

30 δι. Ἐμπεδοκλῆς, ὡς φησιν Ἰπόδοτος, Μέτωνος ἦν οὐδὲς τοῦ Ἐμπεδοκλέους, Ἀκραγαντίνος. τὸ δὲ αὐτὸν καὶ Τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ἐπίσημον ἀνδρὰ γεγονέναι τὸν Ἐμπεδοκλέα τὸν πάππον τοῦ ποιητοῦ. ἀλλὰ καὶ Ἐρμιππος τὰ αὐτὰ τούτῳ φησίν. ὅμοιος καὶ Ἡρακλείδης ἐν τῷ περὶ νόσων, διτι λαμπρᾶς ἦν οἰκίας ἴπποτροφήκοτος τοῦ πάππου. λέγει δὲ καὶ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Ὀλυμπιονίκαις τὴν πρώτην καὶ ἔβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα νενικήκεναι τὸν τοῦ Μέτωνος πατέρα, μάρτυρι χρώμενος Ἀριστοτέλει. (52) Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς Χρονικοῖς φησιν ὡς·

Ὕπερ μὲν Μέτωνος οὐδὲς, εἰς δὲ Θουρίους
αὐτὸν νεωστὶ παντελῶς ἐκτισμένους;
δὲ Γλαῦκος ἐλθεῖν φησιν.

45 εἴθ' ὑποθάσ·

Οἱ δὲ ἵστοροῦντες ὡς πεφευγὼς οἰκοθεν
εἰς τὰς Συρακούσας μετ' ἔκεινων ἐπολέμει
πρὸς τὸν Ἀθηναίους — — ἀγνοεῖν

que cœlum appellasse mundum, terramque rotundam : id autem Theophrastus Parmenidi, Zeno Hesiodo assignant. (49) Huic aiunt adversatum esse Cylonem, quemadmodum Antilochum Socrati. De Pythagora autem athleta ferebatur etiam hoc epigramma :

Hic puer et pugil a pueris ad Olympia venit
Pythagoras Samius, patre satus Crateo.

26 At vero philosophi epistola legitur in hunc modum :
Pythagoras Anaximeni:

Tu quoque, virorum optime, si nihil Pythagora et genere et gloria præstantior eses, profecto alio jam ex Mileto migrasses : nunc vero te continuuit paterna et avita gloria, quae et me continuisset, si essem Anaximeni similis. Ceterum si vos viri virtute et meritis excellentissimi civitates deseretis, eis quidem ornatus admitemur, Medique illis infestius instabunt. (50) Neque vero semper convenit astrorum ac cœli vestigare rationes : præstat interdum ad patriam curas cogitationesque convertere. Atque ego non semper meis vaco disputationibus, verum et bellis intersum, quibus in se invicem sciviunt Italici Graeci.

Quoniam vero de Pythagora diximus, dicendum jam de claris Pythagoreis : post quos dicendum erit de iis qui sparsim ab nonnullis referuntur : tum deinceps adnectemus successionis seriem memorabilium philosphorum usque ad Epicurum, sicuti supra promisimus. De Theano quidem et Telauge jam diximus : dicendum modo de Empedocle primum : nam secundum quosdam Pythagoræ auditor fuit.

CAP. II.

EMPEDOCLES.

I 51. Empedocles, ut ait Hippobitus, Metonis filii Empedoclis filius fuit, Agrigentinus. Idem et Timaeus refert in decimo quinto Historiarum libro, insignem fuisse virum Empedoclem poetæ avum. Sed et Hermippus eadē cum illo ait. Heraclides itidem in libro de Morbis clara ex familia fuisse tradit, quum avus equos aluerit. Dicit et Eratosthenes in Olympionicis septuagesima prima Olympiade vicisse Metonis patrem, Aristotelis utens testimonio. (52) Apollodorus autem grammaticus in Chronicis sic ait :

Erat Metonis filius : quem Thurios
Glaucus migrasse conditos nuperrime
est auctor.

Deinde post pauca :

At qui ferunt venisse profugum domo
urbem Syracusas et arma in Atticos
his consociasse — — nil mihi

τελέως ἐμοὶ δοκοῦσιν· ἡ γὰρ οὐκέτ' ἦν
ἡ παντελῶς ὑπεργεγρακώς, ὅπερ
οὐ φάίνεται.

prorsus videntur scire : namque tum quidem
aut mortuus erat aut senecta languidus :
quod non probabile.

Αριστοτέλης γὰρ αὐτὸν, ἔτι δ' Ἡρακλεῖδης ἔξήκοντας
δὲ τὸν φησὶ τετελευτήκεναι. δὸς τὴν πρώτην καὶ ἔθδο-
μηκοστὴν Ὀλυμπιάδον νενικήκως κέλητι τούτου πάππος
ἢ διμώνυμος, ὡςθ' ἄμα καὶ τὸν γρόνον ὑπὸ τοῦ Ἀπολ-
λοδώρου σημαίνεσθαι. (53) Σάτυρος δ' ἐν τοῖς βίοις
φησὶν δτὶ Ἐμπεδοκλῆς υἱὸς μὲν ἦν Ἐξαινέτου, κατέλιπε
δὲ καὶ αὐτὸς υἱὸν Ἐξαινέτον· ἐπὶ τε τῆς αὐτῆς Ὀλυμ-
πιάδος τὸν μὲν ἵππον κέλητι νενικήκεναι, τὸν δὲ υἱὸν αὐ-
τοῦ πάλῃ ἢ, ὃς Ἡρακλεῖδης ἐν τῇ ἐπιτομῇ, δρόμῳ.
ἔγος δ' εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὑπουργίασι Φασιωρίνου δτὶ καὶ
βοῦν ἔθυσε τοῖς θεωροῖς δὲ Ἐμπεδοκλῆς ἐκ μέλιτος καὶ
15 ἀλφίτων καὶ ὁδελφὸν ἔσχε Καλλικρατίδην. Τηλαύγης
δὲ δὲ Πυθαγόρου παῖς ἐν τῇ πρὸς Φιλόλαον ἐπιστολῇ
φησὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα Ἀρχινόμου εἶναι υἱόν. (54) δτὶ
δὲ ἦν Ἀκραγαντῖνος ἐκ Σικελίας, αὐτὸς ἐναρχόμενος
τῶν Καθαριμῶν φησιν.

Ω φίλοι οἱ μέγα ἀστοῦ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
ναίεται ἀντὶ ἀκρα πόλεως.

καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ τάδε. Ἄκοῦσαι δὲ
αὐτὸν Πυθαγόρου Τίμαιος διὰ τῆς ἐνάτης ιστορεῖ, λέ-
γων δτὶ καταγνωσθεὶς ἐπὶ λογοκλοπίᾳ τότε, καθὼς καὶ
25 Πλάτων, τῶν λόγων ἐκαλύθη μετέχειν. μεμνήσθαι
δὲ καὶ αὐτὸν Πυθαγόρου λέγοντα.

Ἔν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνήρ περιώσια εἰδὼς,
δὲ δὴ μήκιστον πραπτίδων ἐκτήσατο πλοῦτον.

οἱ δὲ τοῦτο εἰς Παρμενίδην αὐτὸν λέγειν ἀναφέροντα.
30 (55) φησὶ δὲ Νεάνθης δτὶ μέχρι Φιλολάου καὶ Ἐμπε-
δοκλέους ἐκοινώνους οἱ Πυθαγορικοὶ τῶν λόγων. ἐπεὶ
δὲ αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως ἐδημοσίωσεν αὐτὰ, νόμουν
ἔθεντο μηδενὶ μεταδώσειν ἐποτοιῷ. τὸ δὲ αὐτὸν καὶ
Πλάτωνα παθεῖν φησι· καὶ γὰρ τοῦτον κωλυθῆναι.
35 τίνος μέντοι γ' αὐτῶν ἤκουσεν δὲ Ἐμπεδοκλῆς, οὐκ
εἴπει τὴν γὰρ περιφερομένην πρὸς Τηλαύγους ἐπιστο-
λὴν δτὶ μετέσχειν Ἰππάσου καὶ Βροντίνου, μὴ εἶναι
ἀξιόπιστον. δὲ Θεόφραστος Παρμενίδου φησὶ ζη-
λωτὴν αὐτὸν γενέσθαι καὶ μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασι.
40 καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἐν ἐπεσι τὸν περὶ φύσεως λόγον ἔζε-
νεγκεῖν. (56) Ἐρμιππος δὲ οὐ Παρμενίδου, Ξενοφάνους
δὲ γεγονέναι ζηλωτὴν, δημοσίευτην καὶ μιμητὴν
τοῖς Πυθαγορικοῖς ἐντυχεῖν. Ἀλκιδάμας δὲ ἐν τῷ φυσικῷ φησι κατὰ τοὺς
45 αὐτοὺς χρόνους Ζήνωνα καὶ Ἐμπεδοκλέα ἀκοῦσαι
Παρμενίδου, εἴθ' ὑστερὸν ἀποχωρῆσαι, καὶ τὸν μὲν
Ζήνωνα κατ' ίδιαν φιλοσοφῆσαι, τὸν δὲ Ἀναξαγόρου
διακοῦσαι καὶ Πυθαγόροβ; καὶ τοῦ μὲν τὴν σεμνότητα
ζηλῶσαι τοῦ τε βίου καὶ τοῦ σχήματος, τοῦ δὲ τὴν φυ-
50 σιολογίαν. (57) Αριστοτέλης δὲ ἐν τῷ Σοφιστῇ φησι
πρῶτον Ἐμπεδοκλέα ἥγητορικὴν εὑρεῖν, Ζήνωνα δὲ
διαλεκτικὴν. ἐν δὲ τῷ περὶ ποιητῶν φησὶν δτὶ καὶ
‘Ομηρικὸς δὲ Ἐμπεδοκλῆς καὶ δεινὸς περὶ τὴν φράσιν

Nempe Aristoteles et Heraclides scribunt, eum anno
ætatis sexagesimo obiisse. Qui vero septuagesimam et
primam Olympiadem vicerat eques, eodem censematur
nomine, ita ut simul tempus ab Apollodoro significetur.
(53) Satyrus autem in Vitis Empedoclem ait filium fuisse
Exæneti, reliquise autem et illum filium Exænetum, ea-
demque Olympiade ipsum quidem equestri certamine vi-
cisse, filium vero illius lucta sive, ut ait Heraclides in Epi-
tome, cursu. Verum enim ego in Favorini Commentariis
reperi Empedoclem et bovem mactasse legatis ad festum
missis confectum ex melle et farina, fratremque habuisse
Callieratidem. Telauges autem Pythagoræ filius in epistola
ad Philolaum Empedoclem ait Archinomi fuisse filium.
(54) Quod autem Agrigentinus ex Sicilia fuerit, ipse initio
Lustrationum refert :

O socii iungentem flavas Acragantis ad undas
urbem qui colitis munitam arce.

2 Hactenus de genere ipsius. Audisse autem Pythagoram
Timæus auctor est in nono Historiarum, dicens iapro-
batum, quod doctrinam evulgasset, consortio exclusum
fuisse, quemadmodum etiam Platonem : ipsumque memi-
nissee Pythagoræ his verbis :

Hos inter vir summus erat rerumque peritus,
divitiis qui animi cordatos vinceret omnes.

Sunt qui ista eum de Parmenide dixisse putent. (55) Refert
Neanthes Pythagoricos usque ad Philolaum et Empedo-
clem ad sermonum communionem admittere omnes solitos.
Ubi vero ipse poemate disciplinam divulgavit, legem tule-
runt uti nullo cum epico poeta communicare disciplinam
liceret. Idem Platoni quoque accidisse narrat ille : quippe
et hunc fuisse prohibitum. Quem tamen illorum audiret
Empedocles, non dixit : eam enim quaestio Telaugis fertur
epistolam, in qua Hippasum ac Brontinum audivisse dici-
tur, non esse fide dignam. Enimvero Theophrastus Parme-
nidem illum imitatum dixit ipsiusque aemulum in poema-
tibus fuisse : quippe et illum versibus doctrinam de natura
rerum prodidisse. (56) Hermippus autem non Parmenidem,
verum Xenophanis fuisse imitatorem tradidit, quocun-
diu versatus cujusque carmina imitatus esset ; postmodum
autem Pythagoreis congressum esse. Alcidamas vero in
Physico refert eodem tempore Zenonem et Empedoclem
una audivisse Parmenidem, postea ab eo discessisse : ac
Zenonem quidem seorsum philosophatum esse, hunc vero
Anaxagoram et Pythagoram audisse atque alterius constan-
tiam et gravitatem vitæ atque habitus, alterius doctrinam
de natura rerum fuisse imitatum. (57) Aristoteles vero
in Sophista primum Empedoclem rhetoricae inventorem ait,
Zenonem vero dialecticæ. In libro autem de Poetis asse-
rit Homericum fuisse Empedoclem et elocutione multum

γέγονε, μεταφορικός τ' ὅν καὶ τοῖς ἀλλοις τοῖς περὶ ποιητικὴν ἐπιτεύγματι χρώμενος· καὶ δὴ διὰ γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἀλλα ποιήματα τὴν τε τοῦ Ξέρξου διάβασιν καὶ προσίμιον εἰς Ἀπόλλωνα, ταῦθ' ὑστερὸν καὶ τέκαισεν ἀδελφῆ τις αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ, ὡς φησιν Ἱερώνυμος, τὸ μὲν προσίμιον ἄκουστα, τὸ δὲ Περσικὴ βουληθεῖσα διὰ τὸ ἀτελείωτα εἶναι. (58) καθόλου δέ φησι καὶ τραγῳδίας αὐτὸν γράψαι καὶ πολιτικά· Ἡρακλεῖδης δ' ὁ τοῦ Σαραπίωνος ἔτερον φῆσιν εἶναι τὰς 10 τραγῳδίας. Ἱερώνυμος δὲ τρισὶ καὶ τετταράκοντά φησιν ἐντευχηθέναι, Νεάνθης δὲ νέον ὄντα γεγραφέναι τὰς τραγῳδίας καὶ αὐτὸς ἐπειτα ἀνταῖς ἐντευχηθέναι, φῆσι δὲ Σάτυρος ἐν τοῖς βίοις δτὶ καὶ ἱστὸς ἦν καὶ δίτυρος ἀριστος. Γοργίαν γοῦν τὸν Λεόντινον 15 αὐτοῦ γενέσθαι μαθητήν, ἀνδρὸς ὑπερέχοντα ἐν ῥητορικῇ καὶ τέχνῃ ἀπολεοιπότα· δν φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἐτη βιῶναι. (59) τοῦτον φῆσιν δὲ Σάτυρος λέγειν ὡς αὐτὸς παρείη τῷ Ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διὰ τῶν 20 ποιημάτων ἐπαγγέλλεισθαι τοῦτο τε καὶ ἀλλα πλειόν, δι' ὅν φησι·

Φάρμακα δ' ὅσσα γεγάστι κακῶν καὶ γῆρας; ἀλλα πεύσῃ, ἐπεὶ μούνῳ σοὶ ἐγὼ κρανέω τὰδε πάντα. παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οὐ τ' ἐπὶ γαῖαν δρυνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἄρουραν· 25 καὶ πάλιν, ἦν ἐθέλησθα, παλίντιτα πνεύματα· [ἐπάξεις]

θήσεις δ' ἔξ οὐδρίοι κελαινοῦ καίριον αὐχμὸν ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἔξ αὐχμοῖο θερέου ἔρυματα δενδροθερεπτα, τὰ δὲ ἐν θέρει ἀγήσκυτα. 30 ἄξεις δ' ἔξ Ἀΐδαο καταφθιμένου μένος ἀνδρός.

(60) Φῆσι δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ δικτωκαιίσκατῇ κατὰ 5 πολλοὺς τρόπους τεθαυμάσθαι τὸν ἀνδρα. καὶ γάρ ἐτησίων ποτὲ σφρόδρως πνευσάντων ὡς τὸν καρπὸν διαμήνασθαι, κελεύσας δύνους ἐκδιπήναι καὶ ἀσκόδες ποιεῖσθαι περὶ τὸν λόφους καὶ τὰς ἀκρωρείας διέτεινε πρὸς τὸ συλλαβεῖν τὸ πνεῦμα· λήξαντος δέ, Κωλυσχνέμαν κληθῆναι. Ἡρακλεῖδης δὲ ἐν τῷ περὶ νόσων φῆσι καὶ Παυσανίᾳ διηγήσασθαι αὐτὸν τὰ περὶ τὴν 40 ἀπνοιν. ἦν δὲ οὐδὲν Παυσανίας, ὡς φησιν Ἀρίστιππος καὶ Σάτυρος, ἐρώμενος αὐτοῦ, φῶ δὴ καὶ τὰ περὶ φύσεως προεπεφύνηκεν οὕτως,

(61) Παυσανίη, σὺ δὲ κλῦθι, δαίμονος Ἀγγίτου υἱέ· ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα εἰς αὐτὸν ἐποίησε·

15 Παυσανίην ἴητρὸν ἐπώνυμον Ἀγγίτεω υἱόν. φῶτ' Ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε Γέλα, δις πολοὺς μογεροῖσι μαρανομένους καμάτοισι φῶτας ἀπέστρεψεν Φερσεφόνης ἀδύτων.

Τὴν γοῦν ἀπνοιν δὲ Ἡρακλεῖδης φῆσι τοιοῦτον τι εἶναι, 6 Exanimem igitur Heraclides tale quiddam esse ait, quod

valuisse, translationibus item ac ceteris artis poeticae feliciter tractandæ præsidii usum: addit etiam hoc, quod, quum et alia poemata scripsisset et Xerxis transitum et hymnum in Apollinem, ea postmodum ignibus tradiderit soror quædam ipsius sive filia, ut Hieronymus meminit, hymnum quidem imprudens, Persica autem prudens ac sciens, quod ea imperfecta essent. (58) Omnino tragedias illum præterea scripsisse refert ac politica: verum Heraclides Serapionis filius tragedias alterius fuisse memorat. Hieronymus vero quadraginta tres se legisse asserit, Neanthes autem hunc juvenem scripsisse tragedias, quas ipse quoque postea (?) legerit. Porro Satyrus in Vitis refert et medicum illum fuisse oratoremque optimum. Gorgiam enim Leontinum ipsius fuisse discipulum, virum in oratoria insignem, qui et artem rhetorican scripserit: quem tradit Apolloodus in Chronicis centum et novem ætatis implesse annos. (59) Hunc ait Satyrus dicere solitum affuisse se Empedocli magiam exercenti. Ipsumque in poematibus id profiteri et complura alia, quum dicat:

Pharmacæ queis pellas morbos relevesque senectam, percipes, quæ cuncta tibi communico soli: compescesque truces ventorum rite procellas, exorti insanis qui vastant flatibus agros; rursum, si libeat, mox flamina nigra ciebis, atque altra induces e tempestate serenum; induces media pluvias aestate salubres et flatus sicca qui perflet omnia messe; extinctumque hominem nigro revocabis ab Orco.

(60) Multisque item modis eum virum admirationi habitum Timaeus in decimo octavo Historiarum auctor est. Namque Etesiis aliquando vehementer flantibus, adeo ut fruges corrumperent, excoriari asinos jussit factisque utribus eos collibus et montium verticibus admoveri ad comprehendendos flatus: cessantibus autem ventis ab eventu rei Κωλυσχνέμαν vocatum esse. Heraclides quoque in libro de Morbis ait eum Pausaniæ dictasse quæ de femina examini ille scripsit. Erat autem Pausanias, ut ait Satyrus et Aristippus, amasius ejus, cui et de natura libros compositos ita dedicavit,

(61) Pausania Anchiti sapientis, percipe, fili.

Sed et epigramma in eum fecit:

Pausaniam Anchiti natum unum Asclepiadarum, clarum aluit medicum patria clara Gela: qui multos diris homines languoribus aegros eripuit survis Persephones adytis.

τὸ σῶμα· θεν καὶ εἶπεν αὐτὸν καὶ ἵστρὸν καὶ μάντιν,
λαμβάνων ἄμα καὶ ἀπὸ τούτων τῶν στήχων·

(62) Ὡ φίλοι, οἱ μέγα ἀστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
ναίετ' ἀν' ἄκρῃ πόλεως, ἀγαθῶν μελεδῆμονες ἔρ-
γων,
χαίρετ' ἐγὼ δ' ὅμιλον θεὸς ἄμεροτος, οὐκέτι θητὸς
πιλεῖμαι μετὰ πᾶσι τετιμένος, ὡς περ ἔοικα,
ταινίαις τε περίστεκτος στέφεσίν τε θαλεῖς·
τοῖσιν ἀμ' εὗτ' ἂν ἔνωμαι ἐς ἀστεα τηλεθῶντα,
ἀνδράσιν ἥδε γυναιξὶ σεβίζομαι· οἱ δὲ ἀμ' ἔπονται
μυρίοι, ἔξερόντες ὅπη πρὸς κέρδος ἀταρπός·
οἱ μὲν μαντοσυνέων χειρημένοι, οἱ δὲ ἐπὶ νούσων
παντοίων ἐπύθοντο κλίνειν ἐνήκεια βάζειν.

(63) Μέγαν δὲ τὸν Ἀκράγαντα εἰπεῖν φησι * Ποταμῶλλα
ἐπεὶ μυριάδες αὐτὸν κατώκουν ὁγδοήκοντα· θεν τὸν
15 Ἐμπεδοκλέα εἰπεῖν, τρυφῶντων αὐτῶν, « Ἀκραγαν-
τίνοι τρυφῶσι μὲν ὡς αὔριον ἀποθανούμενοι, οἰκίας δὲ
κατασκευάζονται ὡς πάντα τὸν χρόνον βιωσόμενοι. »
αὐτὸν δὲ τούτους τοὺς Καθαρουμὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ διαρ-
20 ραψῳδῆσαι λέγεται Κλεομένη τὸν δραψῳδόν, ὡς καὶ
Φαεθόνιος ἐν ἀπομνημονεύμασι. Φησὶ δὲ αὐτὸν
25 καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέαι καὶ πάσης ἀρ-
χῆς ἀλλότριον, εἴ γε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην
παρηγήσατο, καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ
λέγει, τὴν λιτότητα δηλονότι πλέον ἀγαπήσας. (64)
30 τὰ δὲ αὐτὰ καὶ Τίμαιος εἰρήκε, τὴν αἵτινα ἄμα πα-
ρατιθέμενος τοῦ δημοτικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα. φησὶ
γάρ δέ τι κληθεὶς ὑπὸ τίνος τῶν ἀρχόντων καὶ προθαί-
νοντος τοῦ δείπνου ὡς τὸ ποτὸν οὐκ εἰςφέρετο, τῶν
35 ἀλλων ἡσυχαζόντων, μιστοπονήρως διατεθεὶς ἐκέλευσεν
εἰςφέρειν· δὲ δὲ κεκληκός ἀναμένειν ἔφη τὸν τῆς βουλῆς
ὑπηρέτην. ὃς δὲ παρεγένετο, ἐγενήθη συμποσίαρχος,
τοῦ κεκληκότος δηλονότι καταστήσαντος, δὲ ὑπεργρά-
φετο τυραννίδος ἀρχῆν· ἐκέλευσε γάρ η πίνειν ἢ κατα-
χεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. τότε μὲν οὖν δὲ Ἐμπεδοκλῆς
40 ἡσύχασε· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ εἰςαγαγὼν εἰς δικαστήριον
ἀπέκεινε καταδικάσας ἀμφοτέρους, τὸν τε κλήτορα
καὶ τὸν συμποσίαρχον. ἀρχὴ μὲν οὖν αὐτῷ τῆς πολι-
τείας ήδε. (65) πάλιν δὲ Ἀκρωνος τοῦ ἵστρου τόπον
αἰτοῦντος παρὰ τῆς βουλῆς εἰς κατασκευὴν πατρώου
45 μνήματος διὰ τὴν ἐν τοῖς ἵστροις ἀκρότητα παρελθόν
δὲ Ἐμπεδοκλῆς ἐκάλυσε, τά τ' ἀλλα περὶ ισότητος δια-
λεγθεὶς καὶ τι καὶ τοιοῦτον ἐρωτήσας· « τί δὲ ἐπιγρά-
ψουμεν ἔλεγειον; ἢ τοῦτο;

Ἄκρον ἵστρον Ἀκρωνί¹ Ἀκραγαντίνον πατρὸς ἄκρου
50 κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης. »
τινές δὲ τὸν δεύτερον στήχον οὕτω προφέρονται,
Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει.

τοῦτο τινες Σιμωνίδου φασιν εἶναι. (66) ὑστερὸν δὲ
55 Ἐμπεδοκλῆς καὶ τὸ τῶν γιλίων ἄθροισμα κατέλυσε
συνεστὼς ἐπὶ ἔτη τρία, ὡς τε οὐ μόνον ἦν τῶν πλου-

grum incorruptumque servet: unde etiam illum et medicum et vatem dixit, quod simul ex his ejus versibus accepit:

(62) Urbem qui flavi ad ripas Acerantis, amici,
incolitis magnam, res et curatis honestas,
salvete: immortalis ego conversor apud vos,
quo par est, vobis cunctis dignatus honore,
formosis vincetus vittis roseisque corollis:
queis quando egregias veniam comitatus ad urbes,
mulieribus maribusque color, comitesque sequuntur
innumeris, ad lucrum quos ardens semita ducit,
qui sua scire volunt fata, et qui discere morbi
Omnigeni curam cupiunt artesque salubres.

(63) Amplum vero Agrigentum dixisse refert..... quod in illa
octingenta hominum millia inhabitarent: unde et Empedo-
clem illis luxu disfluentibus dixisse, *Agrigentini deliciis*
quidem ita quotidie se dedunt, ac si postridie morituri;
domos vero ita edificant, quasi perpetuo victuri. Eas
vero ipsas Expiationes cecinisse fertur Cleomenes rha-
psodus, quemadmodum et Favorinus in Commentariis ait.
Fuisse vero eum in primis liberum atque ab omni impe-
randi fastu remotissimum Aristoteles tradit, siquidem obla-
tum sibi regnum recusavit, sicuti Xanthus in libris de ipso
meminit, simplicitatem vita carius amplectens. (64) Ea-
dem et Timaeus refert, causam simul adjiciens cur ita po-
pularis fuerit. Ait enim, quum invitatus esset a quadam
ex principibus ac diutius protracta cœna potus non affer-
retur, reliquis quiescentibus ipsum indignatum inferri jus-
sisse: qui vero illum invitarat præstolari se curiae mini-
strum dixit. Ubi vero ille advenit, convivii princeps con-
stitutus est, id eo agente qui illum vocaverat. Is tyran-
nidis initium adumbrabat: juhebat enim aut bibere aut
in caput effundi merum. Tunc igitur Empedocles tacuit:
postridie vero vocatos in judicium damnavit utrumque ac
peremit et invitatorem et convivii principem. Istud ergo ejus
reipublicæ tractandæ initium fuit. (65) Rursus Acrone
(quasi dicas Summone) medico locum sibi ad construen-
dum paternum monumentum a senatu postulante, quod
inter medicos arte præcipue excelleret, in medium sur-
rexit Empedocles et fieri prohibuit, atque inter cetera
quaæ de æqualitate disseruit, ita illum rogare cœpit, Cujus-
modi inscribemus elegos? num hos?

Summonem summum summi patris ex Acerante
hic summus summae collis habet patriæ.

Quidam autem secundum versum ita pronuntiant,

Verticis hæc summi summa sepultra tenent.

Hoc quidam Simonidis esse tradiderunt. (66) Postmodum
vero Empedocles etiam mille virorum collegio potestatem
abrogavit, quod per tres annos reipublicæ præfuerat, ut non

σιων, ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ δημοτικὰ φρονούντων. ὃ γέ τοι Τίμαιος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ, πολλάκις γάρ αὐτοῦ μνημονεύει, ψησὶν ἐναντίαν γράμμην ἐγγηκέναι αὐτὸν τῇ πολιτείᾳ φρίνεσθαι· ὅπου δὲ ἀλαζόνα καὶ φίδι λαυτον ἐν τῇ ποιήσει [ἴδοι τις ἄν]· φησὶ γοῦν,

Χαίρετ· ἐγὼ δὲ ὑμεῖν θεός ἀμέροτος, οὐκέτι θνητὸς πωλεῦμαι,

καὶ τὰ ἔζησ. καθ' οὐδὲ γρόνον ἐπεδήμει τὸ Ολυμπίασιν, ἐπιστροφῆς ἡξιοῦτο πλείονος, οὗτος μηδενὸς ἔτερου 10 μνεῖν γίνεσθαι ἐν ταῖς διμιλίαις τοσαύτην ὅσην Ἐμπεδοκλέους. (67) Ήστερον μέντοι τοῦ Ἀκράγαντος οἰκιζομένου, ἀντέστησαν αὐτὸν τῇ καθόδῳ οἱ τῶν ἔχθρων ἀπόγονοι· διόπερ εἰς Πελοπόννησον ἀποχωρήσας ἐτελέυτησεν. οὐ παρῆκε δὲ οὐδὲ τοῦτον ὁ Τίμαιος, ἀλλ' 15 ὃς δὲ αὐτοῦ καθάπτεται λέγων.

Καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἀγοραίων
ληκητῆς ἐπέων· οὗτα δὲ ἔσθενε, τοσαύτης εἶλεν
ἀργῶν, δὲ διέθηκε ἀργάς ἐπιθευέας ἀλλων.

Περὶ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ διάφορος ἐστιν ὁ λόγος. 11 Ηρακλείδης μὲν γάρ τὸν περὶ τῆς ἄπνου διηγησάμενος, δῶς ἐδοξάσθη Ἐμπεδοκλῆς ἀποστείλας τὴν νεκράν ἀνθρωπὸν ζῶσαν, φησὶν δὲ θυσίαν συνετέλει πρὸς τῷ Παιειάνακτος ἀγρῷ. συνεκέληντο δὲ τῶν φίλων τινές, ἐν οἷς καὶ Παυσανίας. (68) εἴτα μετὰ τὴν εὑνωχίαν οἱ μὲν 25 ἄλλοι οἱ χωρισθέντες ἀνεπαύσοντο, οἱ μὲν δὲ τοῖς δένδροις δῆς ἀγροῦ παρακειμένου, οἱ δὲ διπή βούλοιντο, αὐτὸς δὲ ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ τόπου ἐφ' οὗπερ κατεκέκλιτο. ὃς δὲ ἡμέρας γεννηθεῖσης ἔχανεστησαν, οὐχ εὐρέθη μάνος. ζητουμένου δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν ἀναχρινομένων καὶ φασκόντων 30 μῆι εἰδέναν, εἴς τις ἔφη μέσων νυκτῶν φυγῆς ὑπερεμένους ἀκοῦσαι προκαλούμενής Ἐμπεδοκλέα, εἰτ' ἔχανατάς ἔωραχενοι φῶς οὐδάνιον καὶ λαμπάδων φέγγος, ἀλλο δὲ μηδέν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ γενομένῳ ἐκπλαγέντων, καταβάς Παυσανίας ἐπεμψέ τινας ζητήσοντας. 35 Ήστερον δὲ ἐκώλυσε πολυπραγμονεῖν, φάσκων εὐχῆς ἀξια συμβεβηκέναι καὶ θύειν αὐτῷ δεῖν καθαπερεῖτι γεγονότι θεῷ. (69) Ἐρμιππος δέ φησι Πάνθειαν τινὰ Ἀκραγαντίην ἀπηλπισμένην ὑπὸ τῶν ιατρῶν θεραπεύεισαι αὐτὸν καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυσίαν ἐπιτελεῖν· 40 τοὺς δὲ κληθέντας εἶναι πρὸς τοὺς ὅρδονταντα. Ἰππόδοτος δέ φησιν ἔχαναστάντα αὐτὸν ὥδευκεναι δῶς ἐπὶ τὴν Αἴτηνην, εἴτα παραγενόμενον ἐπὶ τοὺς κρατῆρας τοῦ πυρὸς ἐναλέσθαι καὶ ἀφανισθῆναι, βουλόμενον τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην βεβαιώσαι δὲ γεγόνοι θεός, 45 Ήστερον δὲ γνωσθῆναι, ἀναρριπισθείσης αὐτοῦ μιᾶς τῶν κρηπίδων γαλακτὸς γάρ εἰνιστο ὑποδεῖσθαι. πρὸς τοῦθ' δὲ Παυσανίας ἀντέλεγε. (70) Διόδωρος δὲ δὲ Ἐφέσιος περὶ Ἀναξιμάνδρου γράφων φησὶν δὲ τοῦτον ἐξηλώκει, τραχικὸν ἀσκῶν τῦφον καὶ σεμνὴν ἀναλα- 50 ριῶν ἐσθῆτα. τοῖς δὲ Σελινουντίοις ἐμπεσσόντος λοιμοῦ διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ δυσωδίας, οἵτε καὶ αὐτοὺς φθείρεσθαι καὶ τὰς γυναικας δυστοκεῖν,

solum esset divitum, verum etiam populariter sentientium. Verum Timaeus in primo et secundo libro (ipsius enim sæpe mentionem facit) scribit videri ejus mores minime convenisse cum partibus, quas in republica securtos esset. Est ubi jactantia et amore sui ferri in carmine aliquis videat: ait enim,

Salvete : immortalis ego conversor apud vos,
non mortalis,

et cetera. Quando item Olympia adierat, in se cunctorum oculos convertiebat, ut nullius in sermonibus tanta quanta Empedoclis fieret mentio. (67) Postremo tamen quum Agrigentum civibus frequentaretur, quominus rediret obstiterunt illi inimicorum nepotes: unde in Peloponnesum secessit, ibique obiit diem. Timon autem ne hunc quidem prætermisit, sed ipsum mordet sic dicens :

Empedoclesque forensia jactans
verba sonora : capessivit qui , quanta valebat ,
principia , atqui sic disposta , aliis ut egerent .

De illius vero obitu varia fertur opinio. Heraclides enim quum enarrasset quae sunt de femina exanimi, ut Empedocles maximam ex eo gloriam consecutus esset, quod mulierem defunctam vivam dimisisset, ait illum sacrificium ad Pisianactis agrum fecisse, convocatis plerisque ex amicis, inter quos et Pausanias erat. (68) Ubi vero convivio peracto ceteri quidem loco paululum digressi, alii sub arboreis (adjacebat ager) se ad quiescendum composuerunt, alii quoconque visum est in loco quieverunt, ipse ubi ac cubuerat permanisit. Mane autem facto e somno excitis ceteris solus ipse repertus non est. Facta autem diligenter inquisitione e servis qui rogabantur negabantque se scire, unus assuit qui diceret se nocte media ingentem exaudisse vocem Empedoclem vocantem, tum vero ubi surrexisset, cœlestem vidisse lucem et splendorem taedarum, nihil aliud. Illi vero in eo quod contigerat stupentibus, descendit Pausanias ut mitteret qui quærerent. Postmodum vero prohibuit quominus ulterius quærerent, dicens illi obtigisse quod sibi quisque maxime exoptasset, eique utpote inter deos recepto sacra esse facienda. (69) Hermippus autem illum quum Pantheam quandam Agrigentinam desperatam a medicis curasset, hostias ob id litasse : qui vero invitati erant, ad octoginta ferme fuisse. Hippobotus vero illum ait, ubi exsurrexerat, Aethnam petuisse : quo quum pervenisset, in ignis crateres se injecisse et e conspectu abiisse, dum fidem cupit facere famamque astruere quod deus effectus sit : postea vero ut sese res haberet agnatum et exploratum esse, una ex illius crepidis vi flammis ex intimis ad exteriora rejecta : quippe æreas gestare solebat. Huic famæ Pausanias reluctabatur. (70) Ceterum Diodorus Ephesi de Anaximandro scribens ait illum hujus æmulum fuisse, imitando tragicam grandiloquentiam vestisque gravitatem. Enimvero dum Selinuntios ex adjacentis fluvii factore pestis invasisisset, adeo ut et ipsi morerentur et uxores partu pe-

ἐπινοησαὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα καὶ δύο τινάς ποταμοὺς τῶν σύνεγγυς ἐπαγγεῖν ιδίαις δαπάναις· καὶ καταμίζαντα γλυκᾶνται τὰ ρεύματα. οὕτω δὴ λήξαντος τοῦ λοιμοῦ καὶ τῶν Σελινουντίων εὐωγχουμένων ποτὲ παρὸς τῷ ποταμῷ, ἐπιφανῆναι τὸν Ἐμπεδοκλέα· τούς δὲ ἔξαντας προσκυνεῖν καὶ προσεύχεσθαι καθαπερεὶ θεῷ. ταύτην οὖν θέλοντες διαβεβιώσται τὴν ὑπόληψιν εἰς τὸ πῦρ ἐναλέσθαι. (71) τούτοις δὲ ἐναντιοῦται Τίμαιος, ῥητῶς λέγων ὃς ἔξεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἐπανῆλθεν· θεῖν αὐτοῦ καὶ τὴν τελευτὴν ἀδέηλον εἶναι. πρὸς δὲ τὸν Ἡρακλεῖδην καὶ ἐξ ὄνοματος ποιεῖται τὴν ἀντίρρησιν ἐν τῇ τετάρτῃ. Συραχόσιόν τε γάρ εἶναι τὸν Πειστάνατα καὶ ἄγρὸν οὐκ ἔχειν ἐν Ἀκράγαντι· Παισανίαν τε μνημεῖον ἀν πειστικέναι τοῦ φίλου, τοιούτου διαδοθέντος λόγου, ἢ ἀγαλμάτοις τι ἡ σηκὸν οἷα θεοῦ· καὶ γάρ πλούσιον εἶναι. «Πῶς οὖν, φησὶν, εἰς τοὺς κρατήρας ἥλατο ὃν ὃς σύνεγγυς ὄντων οὐδὲ μινέαν ποτὲ πεποίηται; (72) τετελεύτηκεν οὖν ἐν Πελοποννήσῳ. οὐδὲν δὲ παράδοξον τάφον αὐτοῦ μηδ φαίνεσθαι· μηδὲ γάρ ἀλλων πολλῶν.» τοιαῦτά τινα εἰπὼν δὲ Τίμαιος ἐπιχέρει· «Ἄλλα διὰ παντός ἐστιν Ἡρακλεῖδης τοιοῦτος παραδοξολόγος, καὶ ἐκ τῆς σελήνης πεπτωκέναι ἀνθρωπον λέγον.» Ἰππόθοτος δὲ φησιν θιτὶ ἀνδριάς ἐγκέκαλυμμένος Ἐμπεδοκλέους ἔκειτο πρότερον μὲν ἐν Ἀκράγαντι, ὅπερεν δὲ πρὸ τοῦ Ῥωμαίων βουλευτήριού ἀκάλυψος [ἔσχοντό μεταθέντων αὐτὸν ἔκει Ῥωμαίων]. γραπταὶ μὲν γάρ εἰκόνες (αὐτοῦ) ἔτι καὶ νῦν περιφέρονται. Νεάνθης δὲ διὰ Κυζικήνος δὲ καὶ περὶ τῶν Πυλαχορίων εἰπὼν φησι Μέτωνος τελευτήσαντος τυραννίδος ἀρχὴν ὑπορύεσθαι· εἴτα τὸν Ἐμπεδοκλέα πέσει τὸν Ἀκραγαντίνους πάνασσαθαι μὲν τῶν στάσεων, ἵστηται δὲ πολιτικὴν ἀσκεῖν. (73) ἔτι τε πολλὰς τῶν πολιτίδων ἀπρόσκους ὑπαρχόυσας αὐτὸν προικίσαι διὰ τὸν παρόντα πλοῦτον· διὸ δὴ πορφύραν τ' ἀναλαβεῖν αὐτὸς καὶ στρόφιον ἐπιμέσθαι γρυποῦν, ὃς Φαθωρίνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτων ἔτι τ' ἐμβάδας χαλκᾶς καὶ στέμμα Δελφικόν. κόμη τ' ἦν αὐτῷ βαθεῖα καὶ παῖδες, ἀκόλουθοι· καὶ αὐτὸς δὲ σκυθρωπὸς ἐρ' ἐνὸς ἦν σγήματος. τοιοῦτος δὴ προήι, τῶν πολιτῶν ἐντυχόντων καὶ τοῦτ' ἀξιωσάντων οἵονεὶ βασιλείας τινὸς παράσημου. ὅπερεν δὲ διὰ τινα πανήγυριν πορευόμενον ἐπ' ἀμάξης ὃς εἰς Μεσσήνην πεσεῖν καὶ τὸν μηρὸν κλάσαι· νοσήσαντα δὲ ἐκ τούτου τελευτῆσαι ἐτῶν ἐπτά καὶ ἑδομῆκοντα. εἶναι δὲ αὐτοῦ καὶ τάφον ἐν Μεγάροις. (74) περὶ δὲ τῶν ἐτῶν Ἀριστοτέλης διαφέρεται· φησι γάρ ἐκεῖνος ἔνηκοντ' ἐτῶν αὐτὸν τελευτῆσαι· οἱ δὲ ἐννέα καὶ ἑκατόν. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὅροσηκοτῆν Ὁλυμπιάδα. Δημήτριος δὲ διὰ Τροιζήνιος ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν Βιβλίῳ φησὶν αὐτὸν καθ' Οὐηρού

ricilarentur, exegitasse Empedoclem duos quosdam ex vicinis annibus proprio sumptu in flumen illud immittere; atque hac commixtione aquam dulcem reddidisse. Hoc modo sedata peste, Selinuntii epulantibus aliquando apud flumen Empedoclem apparuisse: illos eo conspecto surrexisse eique veluti deo divinos honores detulisse. Eam igitur de se opinionem firmare volentem se in ignes conjectisse. (71) Verum hisce Timaeus refragatur, disertis verbis asserens illum, ubi in Peloponnesum se recepit, nunquam omnino rediisse, atque ideo illius incertum esse obitum. Heraclidi vero nominatim contradicit in quarto, Pisianacta Syracusanum fuisse dicens neque villam Agrigentii habuisse, et Pausaniam, si talis fama percrebusset, monumentum amico exstructurum fuisse aut statuam aliquam aut sacellum quippe inter deos recepto: fuisse nempe hominem predivitem. *Quonam ergo pacto*, inquit, *se in crateras injectit, quos nunquam tanquam in vicinia silos commemoraverit?* (72) *Mortuus est igitur in Peloponneso. Quodsi illius sepultura non cernitur, nihil est cur admireretur: namque et aliorum multorum sepulcra ignorantur.* Ista et hujusmodi. quum dixisset Timaeus, haec subjicit: *Verum semper Heraclidi consuetudo est miracula ejusmodi confingere, qui et ex luna cecidisse hominem dicit.* Porro Hippobottus ait statuam Empedoclis opertam Agrigentii primum stetisse, postea vero ante Romanorum curiam constitutam fuisse [nimirum a Romanis illuc transvectam] apertam. Pictæ quidem et nunc ejus quædam imagines inveniuntur. Neanthes Cyzicenus, qui etiam de Pythagoreis scripsit, refert Metone vita functo tyrannidis pullulare exordia coepisse; tum vero Empedoclem Agrigentinos induxisse uti seditionibus omissis aequalitatem civilem ampleterentur. (73) Multis itidem ci- vium, quæ sine dote erant, dotem dedisse de copia divitiarum: ideo et purpuram eum induisse et strophium aureum circumdedisse Favorinus in primo Commentariorum auctor est; crepidas item aeras et Delphicam sumpsisse coronam. Coma item illi prolixa fuit et pueri pedissequi: et ipse gravis semper atque in uno severitatis habitu persistit. Eo habitu igitur prodibat, ut civibus ipsi occursantibus ac pro magno id munere habentibus, specimen quoddam et insigne regium præ se ferre videretur. Postremo vero quum celebritatis ejusdam causa Messanam currus invectus pergeret, cecidisse coxamque fregisse: quo etiam ex morbo defunctum esse ætatis anno septuagesimo septimo. Esse item sepulcrum ejus Megaris. (74) De ætate vero Aristoteles dissentit: ille enim sexaginta annorum eum obiisse ait; alii centum et novem vixisse annos contendunt. Floruit autem quarta et octogesima Olympiade. Demetrius autem Trozenius in libro contra sophistas refert illum verbis Homeri utens

Connexo ex alta laqueo sua guttura corno
inseruisse, animamque ad Plutonem penetrare.
In ea vero quam prædiximus Telaugis epistola fertur illum

αὐτὸν εἰς θάλατταν ὑπὸ γῆρας ὀλισθόντα τελευτῆσαι, καὶ ταῦτα μὲν πέρι τοῦ θανάτου καὶ τοσαῦτα φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ σκωπικὸν μέν, τοῦτον δὲ ἔχον τὸν τρόπον·

- 5 (75) Καὶ σύ ποτ', Ἐμπεδόκλεις, διερῆ φλογὶ σῶμα
[καθήρας]
πῦρ ἀπὸ κρητῆρῶν ἔξεπιες θάνατον·
οὐκ ἔρεις δὲ τιναύτων ἔκδυν βάλεις ἐς δόν Αἴτνης,
ἀλλὰ λαθεῖν ἔθέλων ἐμπεσεις οὐκ ἔθέλων.

10 καὶ δλλο·

Ναὶ μὴν Ἐμπεδοκλῆς θανεῖν λόγος ὡς ποτ' ἀμάχης
ἐκπεσεις καὶ μηρὸν κλάστατο δεξιερόν·
εἰ δὲ πυρὸς κρητῆρας ἐσήλατο καὶ πίε τὸ ζῆν,
πῶς ἂν ἔτ' ἐν Μεγάροις δείκνυτο τοῦδε τάφος;

- 15 (76) Ἐδόκεις δὲ αὐτῷ τάδε· στοιχεῖα μὲν εἶναι τέτταρα, πῦρ, θέρμη, γῆ, ἀέρα· φιλίαν θ' ἡ συγχρίνεται καὶ νεῖκος δὲ διακρίνεται. φησὶ δὲ οὗτοι·

Ζεὺς ἄργης Ἡρη τε φερέσθιος ἥδις Ἀΐδωνεὺς
Νῆστίς θ' ἡ δακρύοις τέγγει κρούνωμα βρότειον·

- 20 Δίας μὲν τὸ πῦρ λέγων, Ἡρη δὲ τὴν γῆν, Αἴδωνέα δὲ ὃν ἀέρα, Νῆστον δὲ τὸ θέρμη. καὶ ταῦτα, φησίν·

ἀλλάττοντα διαμπερέες οὐδαμάκα λήγει·

ὅς δὲ διέσιν τῆς τοιαύτης διακοσμήσεως οὔστης ἐπιφέρει γοῦν·

- 25 Ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνερχόμεν· εἰς ἐν ἀπαντα, ἄλλοτε δὲ δίζηχι ἔκαστα φορεύμενα Νείκευς ἔχθει.

77. καὶ τὸν μὲν ἥλιον φησι πυρὸς ἀθροισμα μέγα καὶ τῆς σελήνης μείζω· τὴν δὲ σελήνην δισκοειδῆ, αὐτὸν δὲ τὸν οὐρανὸν κρυσταλλοειδῆ. καὶ τὴν ψυχὴν παν-
τὸν τοῖα εἰδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι· φησὶ γοῦν·

"Ἡδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρος τε κόρη τε
θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ ἐξ ἀλλὸς ἐμπυρὸς ἥθυς.

- Τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῷ καὶ οἱ Καθαροὶ εἰς ἐπη-
τείνουσι πεντακιγγίλια, δὲ λατρικὸς λόγος εἰς ἐπη-
ταξαῖς εἶναι τοῖς συγγράμμασι. καὶ αὐτῷ

ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ.

ex senio in mare prolapsum extinctumque esse. Hæc de ipsius morte. Fertur et nostrum in eum in Panmetro nostra carmen cavillans in hunc modum:

- (75) Empedocles, rapida purgasti corpora flamma,
ex crater ignes fortiter ore trahens:
non equidem dicam te Aetnae immisisse volentem:
lapsus es at nolens, delituisse volens.

Et aliud:

Cruibus Empedocles collisis dicitur esse
mortuus, e curru quum cecidisset humili.
Si se flagrantem victurus jecit in Aetnam,
quomodo adhuc Megaris structa sepultra nitent?

- 12 (76) Hæc autem ejus erant placita: Elementa esse quattuor,
ignem, aquam, terram, aerem; amicitiamque qua fœde-
rentur, et discordiam qua dissideant. Ait autem sic:

Juppiter albus et alma soror Juno atque potens Dis
et Nestis, lacrimis hominum quæ lumina compleat:

Jovem ignem, Junonem terram, Aidoneum aerem, Nestin
aquam dicens. Et hæc ait

Assiduas versare vices, haud desinere unquam:
est quippe aeternus secundum illum hic rerum ordo: quare
infert:

Nonnunquam connectit Amor simul omnia, rursus
nonnunquam sejuncta jubet Contentio, ferri.

- (77) Solem ait ignis ingentem massam lunaquæ majorem;
lunam autem disci habere similitudinem, cœlum ipsum
crystalli obtinere speciem. Et animam omnigenum anima-
lium et plantarum species indui: ait nempe:

Nam, memini, fueram quondam puer atque puella
plantaque et ignitus piscis pernixque volucris.

- I 3 Quæ igitur ille de natura rerum deque expiationibus scriptis
ad quinque millia versuum pertingunt; quæ vero de medi-
cina, ad sexcentos. De tragediis supra jam diximus.

ΚΕΦ. Γ'.

ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ.

78. Ἐπίχαρμος Ἡλοθαλοῦς Κῦνος, καὶ οὗτος ἡκουσε
Πυθαγόρου. τριμηνιαῖς δὲ πάροχων ἀπηγέλθη τῆς
Σικελίας εἰς Μέγαρα, ἐντεῦθεν δὲ εἰς Συρακούσας,
ὅς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασι. καὶ αὐτῷ
40 ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιγέγραπται τόδε·

Εἴ τι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἀλιος ἀστρων
καὶ πόντος ποταμῶν μείζον· ἔχει δύναμιν,
φαμι τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν Ἐπίχαρμον,
δην πατρὶς ἐστεφάνωσ' ἀδει Συρακοσίων.

- I 78. Epicharmus Helothalensis filius Cous. Hic quoque Pythagore auditor fuit. Trimestris vero quum esset, e Sicilia Megara abductus est: inde contendit Syracusas, ut et ipse in suis testatur libris. Ejus statuae ejusmodi carmen inscriptum est:

Quantum sol vincit sublimia sidera cœli,
quanto vis pelago major inest fluviis:
tantum ego profiteor sophia præstare Epicharmum,
cui Syracusana hæc patria sèrta dedit.

CAP. III.

EPICHARMUS.

Οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γρωμολογεῖ, ἱατρολογεῖ· καὶ περαστιχίδια ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίκην, οἵς διασαρεῖ δότι αὐτοῦ ἔστι τὰ συγγράμματα. βιοὺς δ' ἔτη ἐνενή-

5 κοντά κατέστρεψεν.

2 Commentaria iste reliquit in quibus de natura rerum, de moralibus praeceptis, de medicina disseruit. Plerisque commentariis parastichidem adjecti ut collectis in unum initialibus literis illum auctorem esse appareat. Obiit anno aetatis nonagesimo.

ΚΕΦ. Δ'.

ΑΡΧΥΤΑΣ.

79. Ἀρχύτας Μνησαγόρου Ταραντίνος, ὡς δ' Ἀριστό- 1 οῦτος, Ἐστιάου, Πυθαγορικὸς καὶ αὐτός. Οὗτος ἔστιν 2 πλάτων ρυσάμενος δι' ἐπιστολῆς, παρὰ Διονυσίου μᾶλλοντ' ἀναιρεῖσθαι. ἔθαυμάζετο δὲ καὶ παρὰ τοῖς 10 πολοῖς ἐπὶ πάσῃ ἀρετῇ· καὶ δὴ ἐπτάκις τῶν πολι- τῶν ἐστρατήγησε, τῶν ἀλλων μὴ πλέον ἐνιαυτοῦ στρα- 20 τηρούντων διὰ τὸ κωλύειν τὸν νόμον. Πρὸς τοῦτον καὶ 4 Πλάτων γέγραψεν ἐπιστολὰς δύο, ἐπειδήπερ αὐτῷ πρότερος ἐγεγράφει τοῦτον τὸν τρόπον.

15 Ἀρχύτας Πλάτωνι ὑγιαίνει.

80. Καλῶς ποιεῖς δότι ἀποπέφευγας ἐκ ταῖς ἀρρω- στίαις· ταῦτα γάρ αὐτὸς τὸν ἐπέσταλχας καὶ τοὶ περὶ Δαμίσκου ἀπάγγελον. περὶ δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἐπε- 25 μελήθημες καὶ ἀνήθικμες δις Λεύκανὼς καὶ ἐνετύχομες 20 τοῖς Ὁκέλλῳ ἐκγόνοις. τὰ μὲν ὅν περὶ νόμων καὶ βα- σιλίας καὶ διστάτων καὶ τὰς τῷ παντὸς γενέσιος αὐτοὶ τ' ἔχομες καὶ τὸν ἀπέσταλχαμες· τὰ δὲ λοιπὰ οὕτοι νῦν γὰ δύναται εὑρεθῆμεν, αἱ δέ κα εὑρεθῆ, ήζει τοι.

ἽΩς μὲν δὲ Ἀρχύτας· δὲ Πλάτων ἀντεπιστέλλει 25 τοῦτον τὸν τρόπον.

Πλάτων Ἀρχύτᾳ εῦ πράττειν.

81. Τὸ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόντα ὑπομνήματα θαυμα- 30 στῶς ὡς ἄσμενοι τ' ἐλάδομεν καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἡγάσθημεν ὡς ἔνι μάλιστα· καὶ ἔδεξεν ἡμῖν ἀνὴρ 35 ἀξιος ἔκεινων τῶν παλαιῶν προγόνων. λέγονται γάρ δὴ οἱ ἀνδρες οὕτοι Μυραιοὶ εἶναι· οὗτοι δὲ ἥσαν τῶν 40 ἐπὶ Λαομέδοντος ἔξαναστάτων Τρώων, ἀνδρες ἀγαθοί, δις δὲ παραδόδομένος μῆθος δηλοῖ. τὰ δὲ παρ' ἐμοῦ 45 ὑπομνήματα, περὶ διὸν ἐπέστειλας, ἵκανῶς μὲν οὕτωις ἔχει· δις δέ ποτε τυγχάνει ἔχοντα ἀπέσταλκά σοι. περὶ δὲ τῆς φυλακῆς ἀμφότεροι συμφωνοῦμεν, διέτε οὖδεν δεῖ παραχελεύεσθαι. ἔρρωσο.

Καὶ δόδε μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἔχουσιν αἱ ἐπι- 50 στολαί. (82) Γεγόνασι δὲ Ἀρχύται τέτταρες· πρῶτος 55 αὐτὸς οὗτος, δεύτερος Μυτιληναῖος μουσικός, τρίτος περὶ γεωργίας συγγραφών, τέταρτος ἐπιγραμματο- ποιός. ἔνιοι καὶ πέμπτον ἀρχιτέκτονά φασιν, οὓς φέ- 60 ρεται βιβλίον περὶ μηχανῆς, ἀρχὴν ἔχον ταύτην, «Τάδε παρὰ Τεύχου Καρχηδόνιον διήκουσα.» περὶ 65 δὲ τοῦ μουσικοῦ φέρεται καὶ τόδε, ὡς ὀνειδιζόμενος ἐπὶ

CAP. IV.

ARCHYTAS.

79. Archytas Mnesagoræ sive, ut Aristoxenus ait, He- 1 stiaei filius Tarentinus, Pythagoreus et ipse. Hic Platonem, 2 quum in eo esset ut a Dionysio necaretur, per epistolam eripuit. Admiratio summæ apud plurimos habitus est in omni virtutis genere: unde etiam septies cum imperio civi- bus prefuit, quum ceteri plus quam annum imperare lege prohiberentur. Ad hunc Plato scripsit epistolas duo, quod is ad eum prior scripsisset in hunc modum:

Archytas Platoni salutem.

80. *Facis tu quidem recte quod convaluisti ex cegri- tudine: hoc enim et ipse scripsisti et Lamiscus nuntiavit.* De commentariis autem curavimus, ascendimusque ad Lucanos, ibique nacti sumus Ocelli scripta. Quic- 25 igitur de lege, de regno, de justitia universique gene- ratione commentatus est, et ipsi habemus et tibi misi- mus: *reliqua modo reperiri non possunt; quum inventa fuerint, ad te deferentur.*

In hunc modum Archytas: Plato autem ei sic re- scrispsit:

Plato Archytæ salutem.

81. *Quæ abs te nobis allata sunt commentaria dici non potest quam libenter accepimus, eorumque auctorem admirati sunus quam maxime: ostendit enim profecto vir ille dignum se majoribus illis suis antiquissimis.* Feruntur autem isti viri Myræi fuisse: hi autem ex illis fuere Trojanis qui cum Laomedonte emigrarunt, viri boni, ut de illis tradita fabula significat. Mea autem commentaria, de quibus scripsisti, nondum satis lucubrata sunt; qualiacunque tamen sunt, ad te misi. *De custodia vero ambo concorditer sentimus: nihil itaque adhortatione opus est. Vale.*

In hunc modum illi ad se invicem scripserunt. (82) Porro Archytæ quattuor fuere: primus hic ipse, secundus Mytilenæus musicus, tertius qui de agricultura scripsit, quartus poeta epigrammatum. Quidam quintum addunt architectum, cuius fertur liber de machina, hoc habens initium, *Hæc et Teucro Carthaginiensi audivi.* De musico autem hoc fertur: quum probro ipsi daretur quod non exaudire-

μὴ τῷ ἐξακούεσθαι, εἴποι, « τὸ γάρ ὅργανον ὑπὲρ ἔμου διαγωνίζουμενον λαλεῖ. » τὸν δὲ Πυθαγορικὸν Ἀριστοξενός φησι μηδέποτε στρατηγοῦντα ήττηθῆναι· ψθονούμενον δὲ ἀπαξ ἐχ/ωρῆσαι τῆς στρατηγίας καὶ 5 τοὺς αὐτίκα ληφθῆναι. (83) οὗτος πρῶτος τὰ μηχανικὰ 7 ταῖς μαθηματικαῖς προσ/ρησάμενος ἀρχαῖς μεθώδευσε καὶ πρῶτος κύνησιν ὄργανικὴν διαγράμματι γεωμετρικῷ προσήγαγε, διὸ τῆς τοῦ ήμικυλίνδρου δύο μέσας ἀνὰ λόγον λαβεῖται ζητῶν εἰς τὸν τοῦ κύβου 10 διπλασιασμόν. καὶ ἐν γεωμετρίᾳ πρῶτος κύβον εὗρεν, ὡς φησι Πλάτων ἐν Πολιτείᾳ,

tur, dixisse, Instrumentum pro me pugnans loquitur. Pythagoreum vero Aristoxenus refert, quum exercitui præcesset, nunquam suis superatum: semel autem, dum invidiæ cederet, sese imperio abdicasse, moxque cives clade affectos. (83) Primus hic mechanica mathematicis principiis usus exposuit, primusque motum organicum descriptioni geometricæ admovit, ex dimidii cylindri sectione duas medias secundum proportionem sumere querens ad cubi duplicationem. Idem in geometria primus cubum invenit, ut Plato in Republica testatur.

ΚΕΦ. Ε'.

ΑΛΚΜΑΙΩΝ.

Ἄλκμαίων Κροτωνιάτης. καὶ οὗτος Πυθαγόρου διήκονος καὶ τὰ πλειστά γ' ιατρικά λέγει, ὅμως δὲ καὶ φυσιολογεῖ ἐνίστοι λέγων « Δύο τὰ πολλά ἔστι τῶν ἀνθρωπίνων. » δοκεῖ δὲ πρῶτος φυσικὸν λόγον συγγεγράφεναι, καθά φησι Φαθωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἴστορίᾳ, καὶ τὴν σελήνην καθόλου ταύτην ἔχειν ἀπόιον φύσιν. Τὴν δὲ Πειρίθου υἱός, ὡς αὐτὸς ἐναρχόμενος τοῦ συγγράμματός φησιν. « Ἄλκμαίων Κροτωνιάτης ταῦ 20 Ἐλεῖς, Πειριθόου υἱός, Βροντίνῳ καὶ Λέοντι καὶ Βρούλλῳ. Περὶ τῶν ἀφανέων, [περὶ τῶν θνητῶν] σαφήνειαν μὲν θεοὶ ἔχοντι· ὡς δὲ ἀνθρώποις τεχμαίρεσθαι· καὶ τὰ ἔξτης ἔφη δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον καὶ κινεῖσθαι συνεχές ὡς τὸν ἥλιον.

Alcmaeon Crotoniata. Hic quoque Pythagoræ auditor fuit et ut plurimum quidem in medicina versatur, interdum tamen etiam de natura disputat, ubi dicit, *Duo pleraque sunt rerum humanarum.* Fertur autem primus de naturæ ratione scripsisse, ut Favorinus in *Omnimoda* tradit historia, lunamque hanc sempiternam habere naturam dixit. Fuit autem Pirithoi filius, sicut et ipse in principio sui operis testatur: *Alcmaeon Crotoniates haec dixit; Pirithoi filius, Brontino et Leonli et Bathyllo: De invisibilibus, [de mortalibus] manifestam quidem scientiam habent dii; quantum vero conjicere hominibus licet, et cetera.* Animam vero immortalem dixit moverique perpetuo instar solis.

ΚΕΦ. Σ'.

ΙΠΠΑΣΟΣ.

25 81. Ἰππασος Μεταποντίνος καὶ αὐτὸς Πυθαγορικός. 1 ἔφη δὲ χρόνον ὁρισμένον εἶναι τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς καὶ πεπερασμένον εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἀεικίνητον. 2 Δημοφησι δὲ αὐτὸν Δημητρίος ἐν Ὁμωνύμοις μηδὲν καταλιπεῖν σύγγραμμα. Γεγόνασι δὲ Ἰππασοι δύο, οὗτος 4 τοις τε καὶ ἔτερος γεγραφὼς ἐν πέντε βιβλίοις Λακώνων πολιτείαιν. Τὴν δὲ καὶ αὐτὸς Λάκων.

Hippasus Metapontinus et ipse Pythagoreus. Ait autem definitum esse tempus mundanae mutationis, finitumque hoc universum esse ac semper moveri. Demetrius autem in *Cognominibus* refert illum nullum opus reliquisse. Fuerunt autem Hippasi duo, hic et qui Lacedemoniorum rempublicam in quinque libris descripsit: erat autem et ipse Lacon.

ΚΕΦ. Ζ'.

ΦΙΔΟΛΑΔΟΣ.

Φιδόλαος Κροτωνιάτης Πυθαγορικός. παρὰ τούτου Πλάτων ὀνόμασθαι τὰ βιβλία τὰ Πυθαγορικὰ Δίωνι γράφει. ἐτελεύτα δὲ νομισθεὶς ἐπιτίθεσθαι τυραννίδι. 2 καὶ ἡμῶν ἔστιν εἰς αὐτὸν.

Philolaus Crotoniata Pythagoreus. Ab eo ut Pythagoreorum libros emeret Dionis scripsit Plato. Capitis damnatus est, quum tyrannidem affectare putaretur. Ac nostrum est in ipsum epigramma hoc:

Τὴν ὑπόνοιαν πᾶσι μάλιστα λέγω θεραπεύειν
εἰ γάρ καὶ μὴ δρᾷς, ἀλλὰ δοκεῖς, ἀτυχεῖς.

Suspicio haud res est minimi, mihi crede, pericli:
quanquam nil peccas, si videare, peris.

ούτω καὶ Φιλόλαον ἀνεῖλε Κρότων ποτὲ πάτρη,
ὅς μιν ἔδοξε θέλειν δῶμα τύραννον ἔχειν.

Sic, Philolae, Croton te patria perdidit olim,
regnum affectantes credula habere manus.

(85) Δόκει δ' αὐτῷ πάντα ἀνάγκη καὶ ἀρμονία γίνεσθαι. καὶ τὴν γῆν κινεῖσθαι κατὰ κύκλον πρῶτος εἶπεν· οἱ δ' Ἱκέταν τὸν Συρακόσιόν φασιν. Γέργαρφε δὲ βιβλίον ἔν, δ' φησιν Ὁρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον ὡνήσασθαι παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Φιλολάου ἀργυρίου Ἀλεξανδρηῶν μνῶν τετταράκοντα 10 καὶ ἐντεῦθεν μεταγεγράφειν τὸν Τίμαιον. ἔτεροι δὲ λέγουσι τὸν Πλάτωνα λαβεῖν αὐτὰ παρὰ Διονυσίου παραιτησάμενον ἐκ τῆς φυλακῆς νεκνίσοντον ἀπηγμένον τῶν τοῦ Φιλολάου μαθητῶν. τοῦτον φησι Δημήτριος ἐν διωνύμοις πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν Πυθαγορικῶν περὶ 15 φύσεως, ὃν ἡ ἀρχὴ ἦδε· « Φύσις δ' ἐν τῷ κόσμῳ ἀρμόχθη ἐξ ἀπείρων τε καὶ περαινόντων καὶ ἀλογὸς δ κόσμος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα. »

(85) Placet ei omnia necessitate et harmonia fieri. Terramque secundum circulum moveri primus dixit: alii Hicetan-Syracusanum hoc sensisse affirmant. Scriptis autem librum unum, quem Hermippus scriptorem quendam dixisse refert Platонem philosophum, quem in Siciliam ad Dionysium profectus esset, emisse a Philolai consanguineis argenti minis Alexandrinis quadraginta, atque inde transcripsisse Timaeum. Alii Platонem dicunt hæc accepisse quum adolescenti eidem Philolai discipulo in vincula conjecto a Dionysio libertatem impetrasset. Refert Demetrius in Cognominibus hunc primum fuisse e Pythagoreis, qui scripserit de natura rerum, cuius libri hoc est initium: *Natura in mundo coacta est ex infinitis ac definitibus mundusque totus et quæ sunt in ipso omnia.*

ΚΕΦ. Η'.

ΕΥΔΟΞΟΣ.

(86) Εὔδοξος Αἰσχίνου Κνίδιος, ἀστρολόγος, γεωμέτρης, ἵατρός, νομοθέτης. οὗτος τὰ μὲν γεωμετρικὰ 20 Ἀρχύτα διήκουσε, τὰ δὲ ἵατρικὰ Φιλιστίων τοῦ Σικελιώτου, καθὼς Καλλίμαχος ἐν τοῖς πίναξι φησι. Σωτίων δὲ ἐν ταῖς διαδοχαῖς λέγει καὶ Πλάτωνος αὐτὸν ἀκοῦσαι, γενόμενον γάρ ἐπῶν τριῶν που καὶ εἴκοσι καὶ στενῶς διακείμενον κατὰ κλέος τῶν Σωκρατικῶν 25 εἰς Ἀθήνας ἀπῆραι σὺν Θεομέδοντι τῷ ἵατρῷ, τρεχόμενον ὅπ' αὐτοῦ· οἱ δέ, καὶ παιδικὰ ὄντα· καταγέννητα δὲ εἰς τὸ Πειραιᾶ δόσημέραι ἀνίεναι Ἀθήναζε καὶ ἀκούσαντα τῶν σφιστῶν αὐτῷ διποστρέψει. (87) δύο δὲ μῆνας διατρίψαντα οἴκαδε ἐπανελθεῖν καὶ πρὸς τῶν 30 φίλων ἐφανισθέντα εἰς Αἴγυπτον ἀπῆραι μετὰ Χρυσίππου τοῦ ἵατροῦ, συστατικὰς φέροντα παρ' Ἀγησιλάου πρὸς Νεκτάναβιν· τὸν δὲ τοῖς ἐφεύσιν αὐτὸν συστῆσαι. καὶ τέτταρας μῆνας πρὸς ἐνιαυτῷ διατρίψαντ' αὐτὸν 35 ξυρόμενό θ' ὑπῆρην καὶ ὁρόν τὴν ὀκταέτηρίδα κατά τινας συγγράψαι. ἐντεῦθεν τε γενέσαις ἐν Κυζίκῳ καὶ τῇ Πριονοὶ διοριστεύοντα· ἀλλὰ καὶ παρὰ Μαυσωλὸν ἀφικέσθαι. ἐπειθ' οὕτως ἐπανελθεῖν Ἀθήναζε, πάνυ πολλοὺς περὶ ἑαυτὸν ἔχοντα μαθητάς, ὃς φασί τινες, 40 ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνα λυπήσαι, διτὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατο. (88) τινὲς δέ φασι καὶ συμπόσιον ἔχοντι τῷ Πλάτωνι αὐτὸν τὴν ἡμικύκλιον κατάκλισιν. πολλῶν δὲ τῶν, εἰςγῆσασθαι. φησι δὲ αὐτὸν Νικόμαχος δὲ Ἀριστοτελούς τὴν ἡδονὴν λέγειν τὸ ἀγαθόν. Ἀπε- 45 δέχθη δὲ ἐν τῇ πατρίδι μεγαλοτίμως, ὃς τὸ γε περὶ αὐτοῦ Ψήφισμα γενόμενον δηλοῖ. ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐπιφανέστατος ἐγένετο, γράψας τοῖς ιδίοις πολίταις νόμους, ὃς φησιν Ὁρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἐπτὰ σοφῶν, καὶ ἀστρολογούμενα καὶ γεωμετρού-

(86) Eudoxus *Aeschini filius Cnidius, astronoimus, geometra, medicus, legumlator.* Hic geometrica quidem ab Archytas didicit, in medicina vero Philistione Siculo praceptor usus est, ut Callimachus in Tabulis ait. Porro Sotion in Successionibus Platonis quoque auditorem fuisse scribit. Nam quum annum fere vigesimum tertium aetatis ageret summoque inter paupertatis angustias discendi studio flagraret, Socraticorum gloria percitum Athenas contendisse cum Theomedonte medico, a quo et sustentatum esse; nec defuerunt qui dicerent ipsius delicias fuisse: devectum autem in Piraeum Athenas quotidie ascendisse ibique quum sophistas audisset, ad portum regressum esse. (87) Duos autem ibi menses emoratus domum revertitur: unde rursus amicorum largitate suffultus in Aegyptum cum Chrysippo medico profectus est, commendatissimas ab Agesilaō literas ad Nectanabin ferens, a quo ipse sacerdotibus commendatus est. Ibi annum unum et menses quattuor moratus barba et superciliis attensis octaeterida secundum quosdam conscripsit. Inde jam Cyzici atque in Propontide commorabatur philosophiamque profitebatur: itidem ad Mausolum pervenit. Tum vero Athenas rediit, habens secum discipulos plurimos, pungendi, ut quidam volunt, Platoni gratia, quod is ab initio illum ab se dimiserat. (88) Sunt qui dicant convivium Platoni celebranti ipsum propter multitudinem convivarum hemicyclium accubitum introduxisse. Enimvero Nicomachus Aristotelis filius illum ait voluptatem bonum dicere. Exceptus autem in patria magno cum honore est, cuius rei indicio est honorificum de illo factum decretum. Apud Graecos quoque clarissimus fuit civibusque suis leges conscripsit, ut Hermippus in quarto de septem sapientibus libro refert: scriptis item de

μενα καὶ ἔτερ' ἄττας ἀξιόλογα. ἐσχε δὲ καὶ θυγατέρας τοῖς, Ἀκτίδα, Φιλτίδα, Δελφίδα. (80) φησὶ δὲ αὐτὸν Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς πρὸς Βάτιωνα καὶ κυνῶν διαλόγους συνθέναι· οἱ δέ, γεγραφέναι μὲν Αἰγυπτίους τῇ αὐτῶν φωνῇ, τούτον δὲ μεθερμηνεύσαντα ἐκδοῦνται τοῖς Ἐλλήσι. τούτου διήκουσε Χρύσιππος δὲ Ἐρίνεω Κνίδιος τὰ περὶ θεῶν καὶ χόσμου καὶ τῶν μετεωρολογουμένων, τὰ δὲ ἴατρικὴ παρὰ Φιλιστίωνος τοῦ Σικελιώτου. κατέλιπε δὲ καὶ θυμονήματα καλλιστα. τούτου γέγονε 4
 10 παῖς Ἀρισταγόρας, οὗ Χρύσιππος Ἀεθίλιον μαθητής, οὗ τὰ θεραπεύματα φέρεται δρατικά, τῶν φυσικῶν θεωρημάτων τῶν ὑπὸ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ πεσόντων.
 (90) Γεγόνασι δὲ Εὔδοξοι τρεῖς· αὐτὸς οὗτος, ἔτερος 5
 Ρόδιος ιστορίας γεγραφώς, τρίτος Σικελιώτης παῖς
 15 Ἀγαθοκλέους, ποιητὴς κωμῳδίας, νίκας θώλων ἀστικὰς μὲν τρεῖς, Ληναϊκὰς δὲ πέντε, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς. εὑρίσκομεν δὲ καὶ ἄλλον ἴατρὸν Κνίδιον, περὶ οὗ φησιν Εὔδοξος ἐν γῆς περιόδῳ ὡς εἴη παραγγέλλων ἀεὶ συνεχές κινεῖν τὰ ἀρθρά πάσῃ γυ-
 20 μνασίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθήσεις δομοίως. δὲ δὲ αὐτός φησι τὸν Κνίδιον Εὔδοξον ἀκμάσαι κατὰ τὴν τρίτην καὶ ἔκατοντὴν Ὁλυμπιάδα, εὑρεῖν τε τὰ περὶ τὰς καμ-
 πύλας γραμμάς. Ἐτελεύτης δὲ τρίτον ἄγων καὶ πεν-
 τηκοστὸν ἔτος, διετὸν δὲ συνεγένετο ἐν Αἰγύπτῳ Χονούφιδι 6
 25 τῷ Ἡλιουπολίτῃ, δὲ Ἀπίς αὐτῷ θοιμάτιον περιει-
 λγμήσατο. ἔνδοξον οὖν αὐτὸν ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον ἔφασαν οἱ ιερεῖς ἔσεσθαι, καθά φησι Φαθωρῆνος ἐν ἀπομνη-
 μονεύμασιν. (91) ἔστι δὲ καὶ ήμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως
 ἔχον·

Ἐν Μέμφει λόγος ἔστιν προμαθεῖν τὴν ἰδίην
 30 Εὔδοξόν ποτε μοῖραν παρὰ τοῦ καλλικέρω
 ταύρου. κούδεν ἐλεῖν· βοὶ γάρ πόθεν λόγος;
 φύσις οὐκ ἔδωκε μόσχῳ λαῖλον Ἀπίδι στόμα.
 παρὸ δὲ αὐτὸν λέγετος στὰς ἐλιγμήσατο στολήν,
 35 προφανῶς τοῦτο διδάσκων, Ἀποδύσῃ βιοτὴν
 δῖσσον οὔπω. διὸ καὶ οἱ ταχέως ἥλθε μόρος,
 δεκάκις πέντε ἐπὶ τρισσαῖς ἔξιδόντι πλειάδας.

Τοῦτον ἀντὶ Εὔδοξου Ἐπειδὴν ἔκάλουν διὰ τὴν λαμ-
 πρότητα τῆς φήμης.
 40 Ἐπειδὴν δὲ περὶ τῶν ἔλλογίμων Πυθαγορικῶν διε-
 ληλύθαμεν, νῦν ἡδη περὶ τῶν σποράδην, ὡς φασι, δια-
 λεχθῶμεν· λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ Ἡρακλείτου.

astronomia et de geometria et alia quædam digna memo-
 ratu opera. Tres autem habuit filias, Actidem, Philti-
 dem, Delphidem. (89) Refert Eratosthenes in libris ad
 Batonem ipsum et Canum dialogos composuisse: alii Αἴγυ-
 πτιος quidem lingua sua illos conscripsisse, hunc vero Graece
 versos edidisse tradunt. Eius Chrysippus Ερίνει filius Cni-
 dius auditor fuit in iis quaæ de diis, de mundo, de celestibus
 docentur; in medicina vero Philistione Siculo præceptore
 usus est. Reliquit autem et commentaria pulcherrima.
 Hujus filius Aristagoras fuit, e quo Chrysippus natus est
 Aethili discipulus, cuius seruntur remedia oculorum, phy-
 sicas speculationibus menti ejus subjectis. (90) Fuerunt
 autem Eudoxi tres: primus hic ipse, secundus Rhodius
 historiarum scriptor, tertius Siculus Agathoclis filius, poeta
 comicus, qui ter urbana vicit certamina quinquesque Le-
 naica, ut Apollodorus in Chronicis ait. Invenimus et alium
 medicum Cnidium, quem ait Eudoxus in Terræ ambitu
 semper admonere solitum articulos continua agitatione
 exerceendos sensusque similiter. Idem vero refert Eudoxum
 Cnidium circa centesimam et tertiam Olympiadem claruisse
 atque doctrinam circa lineas curvas reperisse. Mortuus
 est autem tertium et quinquagesimum agens annum. Quum
 vero adhuc in Αἴγυπτῳ cum Chonuphido Heliopolitano
 esset, Apis illius pallium circumlambit. Celebrem ergo
 illum fore sed non longævum ex eo ostento sacerdotes
 dixere, ut Favorinus in Commentariis refert. (91) Est
 etiam nostrum in hunc sic se habens:

Fama est Memphide satum didicisse adveniens
 Eudoxum, bove qui cornigero vaticino est
 usus, sed tacito: namque loquela unde bovi?
 natura haud dedit Api eloquium juvenculo.
 Stans obliquus ad hunc lambit amictum hospitis;
 quo clare monuit: Vita tibi jam celere
 adimitur. Celere et corripuit mors hominem:
 decies quinque super tres hiemes peregerat.

Hunc pro Eudoxo Endoxum ob famæ claritatem gloriamque appellabant.

Quoniam ergo de nobilibus Pythagoreis diximus, nunc
 jam de iis qui sparsim, ut aiunt, seruntur singuli loquamur:
 ac primum de Heraclito dicendum.